

Kulturutskottets betänkande 2024/25:KrU11

Partipolitiska lotterier

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i spellagen och lagen om skatt på spel.

Lagändringarna syftar bl.a. till att säkerställa att konsumenter får tydlig information om att de genom ett lottköp kan ge stöd till en partipolitisk organisation och till att ta bort omotiverade villkorslättnader för partipolitiska lotterier.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns 13 reservationer (S, SD, V, C, MP) och nio särskilda yttranden (S, SD, M, V, C, KD, MP, L).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:154 Partipolitiska lotterier.

10 yrkanden i följdmotioner.

Cirka 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut4

Redogörelse för ärendet7

 Bakgrund7

Utskottets överväganden.....9

 Inledning.....9

 Regeringens lagförslag9

 Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet12

 Partipolitiska lotterier ska inte undantas från spelskatt.....14

 Partipolitiska lotterier ska inte ha villkorslättnader i spellagen17

 Olicensierat spel20

 Höjd åldersgräns för spel.....22

 ATG.....24

 Macolinkonventionen25

 Spelproblem och att stärka Spelinspektionen26

 Spellicenser för små föreningsdrivna lotterier29

 Motioner som bereds förenklat.....31

Reservationer32

 1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S, V, C)32

 2. Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet, punkt 2 (V)32

 3. Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet, punkt 2 (C).....33

 4. Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet, punkt 2 (MP)33

 5. Partipolitiska lotterier ska inte undantas från spelskatt, punkt 3 (MP)34

 6. Partipolitiska lotterier ska inte ha villkorslättnader i spellagen, punkt 4 (MP)35

 7. Olicensierat spel, punkt 5 (S)36

 8. Olicensierat spel, punkt 5 (V).....36

 9. ATG, punkt 7 (SD).....37

 10. Spelproblem och att stärka Spelinspektionen, punkt 9 (S)38

 11. Spelproblem och att stärka Spelinspektionen, punkt 9 (MP)38

 12. Spellicenser för små föreningsdrivna lotterier, punkt 10 (S)39

 13. Spellicenser för små föreningsdrivna lotterier, punkt 10 (MP).....40

Särskilda yttranden41

 1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S, V, MP).....41

 2. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S)41

 3. Regeringens lagförslag, punkt 1 (V).....42

 4. Regeringens lagförslag, punkt 1 (C)44

 5. Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet, punkt 2 (SD, M, KD, L)44

 6. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (S)44

 7. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (SD)45

 8. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (C).....45

 9. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (MP).....45

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....46

Propositionen	46
Följdmotionerna	46
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25	47
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	51
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens lagförslag	52
<i>Bilaga 4</i>	
Skatteutskottets yttrande 2024/25:SkU10y	56

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i spellagen (2018:1138),
2. lag om ändring i lagen (2018:1139) om skatt på spel.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:154 punkterna 1 och 2 samt avslår motionerna

2024/25:3402 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1,

2024/25:3403 av Lawen Redar m.fl. (S) och

2024/25:3404 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 1.

Reservation 1 (S, V, C)

2. Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:3402 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 2,

2024/25:3404 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 2 och

2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

3. Partipolitiska lotterier ska inte undantas från spelskatt

Riksdagen avslår motion

2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 3.

Reservation 5 (MP)

4. Partipolitiska lotterier ska inte ha villkorslättnader i spellagen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1419 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 8,

2024/25:2682 av Sten Bergheden (M) och

2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5.

Reservation 6 (MP)

5. Olicensierat spel

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:370 av Azadeh Rojhan (S),

2024/25:1781 av Carl Nordblom (M),

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 34 och

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 78.

Reservation 7 (S)

*Reservation 8 (V)***6. Höjd åldersgräns för spel**

Riksdagen avslår motion

2024/25:1810 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) yrkande 1.

7. ATG

Riksdagen avslår motion

2024/25:1419 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10.

*Reservation 9 (SD)***8. Macolinkonventionen**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2958 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 22 och

2024/25:3068 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 28.

9. Spelproblem och att stärka Spelinspektionen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 115 och

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 80.

*Reservation 10 (S)**Reservation 11 (MP)***10. Spellicenser för små föreningsdrivna lotterier**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1774 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 38 och

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 82.

*Reservation 12 (S)**Reservation 13 (MP)***11. Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 3 juni 2025

På kulturutskottets vägnar

Mats Berglund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Berglund (MP), Malin Danielsson (L), Alexander Christiansson (SD), Lawen Redar (S), Kristina Axén Olin (M), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Emma Ahlström Köster (M), Runar Filper (SD), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Öllén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Catarina Deremar (C), Anna-Lena Hedberg (SD), Pia Trollehjelm (SD) och Anna Vikström (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2024/25:154 Partipolitiska lotterier, 10 yrkanden i fyra följdmotioner och 34 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2024/25.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 3.

Med anledning av propositionen har fyra följdmotioner väckts med 10 yrkanden. I betänkandet behandlar utskottet även 34 motionsyrkanden från allmänna motionstiden. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1. En förteckning över de motionsförslag som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Kulturutskottet har gett konstitutionsutskottet och skatteutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen och följdmotionerna i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Konstitutionsutskottet har avstått från yttrande. Skatteutskottets yttrande återfinns i bilaga 4.

Bakgrund

Målet för spelmarknaden är en sund och säker spelmarknad under offentlig kontroll, som värnar intäkterna till det allmänna och som ger goda förutsättningar för allmännyttig ideell verksamhet att få finansiering genom intäkter från spel. De negativa konsekvenserna av spelande ska minskas och det ska råda hög säkerhet i spelen. Spel om pengar ska omfattas av ett starkt konsumentskydd och inte kunna missbrukas för kriminell verksamhet (prop. 2017/18:220, bet. 2017/18:KrU8, rskr. 2017/18:363).

Den svenska spelmarknaden omreglerades den 1 januari 2019 när den nya spellagen (2018:1138) trädde i kraft efter förslag i propositionen En omreglerad spelmarknad (prop. 2017/18:220). Syftet med omregleringen var bl.a. att återta kontrollen över spelmarknaden, stärka kanaliseringen till erbjudanden från ansvarsfulla, tillförlitliga och kontrollerbara aktörer och skydda svenska konsumenter från olicensierat spel. Den nya spelregleringen bygger på ett licenssystem där alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska ha en licens och aktörer utan licens ska stängas ute. Genom omregleringen ersattes den tidigare monopolmodellen med en reglering som i stället bygger på att spelmarknaden delas upp i en konkurrensutsatt del, en del som är förbehållen spel för allmännyttiga ändamål och en del som är förbehållen staten.

Med stöd av spellagen kan Spelinspektionen, som ansvarar för tillsynen över att spellagen och de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen följs, vidta åtgärder mot de spelbolag som inte följer den. Åtgärderna kan t.ex. bestå i föreläggande om att rätta till brister i verksamheten eller beslut om förbud förenat med viten, beslut om sanktionsavgifter eller i vissa fall återkallelse av licensen.

Med allmännyttiga organisationer avses aktörer som har till syfte att främja ett eller flera allmännyttiga ändamål. Uttrycket allmännyttigt ändamål är inte närmare definierat i spellagen och det saknas även en uttömmande legal definition av uttrycket i övriga författningar. I förarbetena uttalas att uttrycket kan inrymma ändamål som enligt en utbredd uppfattning är värda att stödja. Det kan innebära att värderingarna om vad som är värt att stödja kan ändras från tid till annan. Det kan vara fråga om religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, kulturella, idrottsliga eller därmed jämförliga ändamål (prop. 1993/94:182 s. 59).

Licens för spel för allmännyttiga ändamål regleras i 6 kap. spellagen. Enligt bestämmelserna får en sådan licens endast omfatta lotterier. Huvudregeln är att licens endast får ges till en ideell förening eller ett registrerat trossamfund som har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttiga ändamål inom landet. Vidare ska föreningen eller trossamfundet bedriva verksamhet som huvudsakligen tillgodoser ett sådant ändamål och, om det inte finns särskilda skäl, inte vägra någon inträde som medlem. Dessutom ska föreningen eller trossamfundet ha ett behov av intäkter från spel för sin verksamhet.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag och motioner som innehåller förslag på avslag på regeringens lagförslag. Därefter behandlas övriga motioner som väckts dels med anledning av propositionen, dels under allmänna motionstiden 2024/25, och som innehåller förslag på tillkännagivanden till regeringen.

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om ändringar i spellagen och lagen om skatt på spel. Förslagen syftar bl.a. till att säkerställa att konsumenter får tydlig information om att de genom ett lottköp kan ge stöd till en partipolitisk organisation och till att ta bort omotiverade villkorslättnader för partipolitiska lotterier. Därmed avslår riksdagen tre motionsyrkanden om att avslå propositionen.

Jämför reservation 1 (S, V, C) och särskilt yttrande 1 (S, V, MP), 2 (S), 3 (V) och 4 (C).

Propositionen

Regeringen föreslår lagändringar som innebär särskilda informationskrav för licenshavare som tillhandahåller lotterier till förmån för vissa partipolitiska organisationer. Kraven innebär bl.a. att information om licenshavaren eller en organisation som får stöd av licenshavaren ska lämnas vid tillhandahållandet av lotter och i kommersiella meddelanden om lotter.

Regeringen föreslår också lagändringar som innebär att lotterier som tillhandahålls av en licenshavare som själv är eller som ger stöd till vissa partipolitiska organisationer inte ska omfattas av de villkorslättnader i spelregleringen som gäller för andra allmännyttiga lotterier. Sådana lotterier kommer därmed inte längre att vara undantagna från spelskatt eller från spellagens kreditförbud och bonusbegränsning.

Ändringarna syftar bl.a. till att säkerställa att konsumenter får tydlig information om att de genom ett lottköp kan ge stöd till en partipolitisk organisation och till att ta bort omotiverade villkorslättnader för partipolitiska lotterier.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Motionerna

Lawen Redar m.fl. (S) yrkar i kommittémotion 2024/25:3403 att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna påtalar att förslagen i propositionen har som enda syfte att skada Socialdemokraterna och arbetarrörelsens möjligheter att verka politiskt. De påverkar dessutom enligt motionärerna föreningsfriheten och aktualiserar centrala konstitutionella principer, som proportionalitet och likabehandling. Inte heller de europarättsliga aspekterna adresseras enligt motionärerna på ett tillfredsställande sätt. Motionärerna lyfter också fram att förslaget om beskattning av partipolitiska lotterier riskerar att försvaga civilsamhället och snedvrider konkurrensen till förmån för andra organisationer.

I kommittémotion 2024/25:3404 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 1 yrkas att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna anser att alla allmännyttiga lotterier ska behandlas lika. Motionärerna påtalar att de ser en risk att regeringen i förlängningen kommer att utvidga inskränkningarna till fler organisationer och därmed fortsätta inskränka civilsamhällets finansiering som man gjort på andra områden.

Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkar i kommittémotion 2024/25:3402 yrkande 1 att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna anser att det både är olyckligt och omotiverat att undanta partipolitiska organisationer från gruppen allmännyttiga organisationer och att särbehandla dem i lagstiftningen. Motionärerna anser vidare att det inte finns belägg för att allmänhetens förtroende för partierna och spelmarknaden skulle vara hotat av rådande ordning eller att politiska partier som uppbär partistöd inte har samma behov som andra allmännyttiga organisationer av ytterligare inkomster. Dessutom anser motionärerna att förslagen i propositionen kan innebära ett ingrepp i föreningsfriheten eftersom förslagen i praktiken riktas mot ett enskilt partis, Socialdemokraternas, möjlighet att finansiera sin verksamhet.

Skatteutskottets yttrande

Kulturutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2024/25:154 Partipolitiska lotterier och eventuella följdmotioner i de delar som berör skatteutskottets beredningsområde. Skatteutskottet beslutade att yttra sig och har angett följande (yttr. 2024/25:SkU10y):

Utskottet delar regeringens bedömning att villkoren för partipolitiska lotterier i större utsträckning kommer att likna de som gäller för statliga lotterier om undantaget från spelskatt tas bort. Partipolitiska lotterier kommer genom förslaget, till skillnad från andra allmännyttiga lotterier där ett skatteundantag är motiverat, att beskattas på samma sätt och med samma skattesats som andra lotterier på lotterimarknaden, t.ex. statliga lotterier.

Regeringen anser att ett borttagande av skatteundantaget för partipolitiska lotterier är motiverat bl.a. av ett behov av att reglera spelmarknaden på ett sätt som i första hand värnar intäkter till andra allmännyttiga ändamål. Utskottet har inget att invända mot denna motivering.

Föreningsfriheten enligt artikel 11 i Europakonventionen innefattar rätten för politiska partier att söka och ta emot finansiering. Det är enligt regeringen förväntat att införandet av spelskatt för partipolitiska lotterier leder till att förmånstagarnas intäkter från sådana lotterier minskar. Utskottet anser inte att förslaget därmed skulle kunna likställas med ett förbud mot en viss typ av partifinansiering. Inte heller innebär en spelskatt några förändringar när det gäller partiernas möjligheter till intäkter från andra finansieringskällor. Utskottet delar därför regeringens bedömning att det inte utgör någon begränsning av föreningsfriheten eller diskriminering av föreningsfriheten att ta bort skatteundantaget.

Den inskränkning i näringsfriheten som en spelskatt för partipolitiska lotterier kan innebära får enligt utskottet anses proportionerlig i förhållande till syftena att ta bort en omotiverad villkorslättnad för partier och att säkerställa goda förutsättningar till intäkter från lotterier för de organisationer som har ett reellt behov av sådana intäkter. Inte heller syftar borttagandet av skatteundantaget för partipolitiska lotterier till att gynna någon person eller något företag. Utskottet anser därför, likt regeringen, att en beskattning av partipolitiska lotterier är förenlig med näringsfriheten.

Sammantaget anser skatteutskottet att kulturutskottet bör tillstyrka propositionen i berörda delar och avstyrka motionerna 2024/25:3403 (S), 2024/25:3402 (V) yrkande 1, 2024/25:3404 (C) yrkande 1.

Kulturutskottets ställningstagande

I propositionen föreslår regeringen lagändringar som bl.a. syftar till att säkerställa att konsumenter får tydlig information om att de genom ett lottköp kan ge stöd till en partipolitisk organisation och till att ta bort omotiverade villkorslättnader för partipolitiska lotterier. Utskottet anser likt regeringen att partipolitisk verksamhet skiljer sig från annan allmännyttig verksamhet på ett sådant sätt att det motiverar de lagändringar som föreslås, och delar inte motionärernas uppfattning att propositionen har sådana brister att den bör avslås. Med hänsyn till detta och av de skäl som anförs i propositionen och i skatteutskottets yttrande bör riksdagen därför anta regeringens förslag till lag om ändring i spellagen och lag om ändring i lagen om skatt på spel. Utskottet tillstyrker således propositionen och avstyrker motionerna 2024/25:3402 (V) yrkande 1, 2024/25:3403 (S) och 2024/25:3404 (C) yrkande 1.

Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår bl.a. motionsyrkanden om ett ökat informationskrav på alla allmännyttiga lotterier.

Jämför reservation 2 (V), 3 (C) och 4 (MP) samt särskilt yttrande 5 (SD, M, KD, L).

Propositionen

Regeringen föreslår, som framgår ovan, att när ett lotteri tillhandahålls av en licenshavare som enligt sina stadgar själv är, eller har till syfte att främja, ett parti som deltar eller har deltagit i ett val till riksdagen, region- eller kommunfullmäktige eller Europaparlamentet, eller en sidoorganisation till ett sådant parti ska licenshavaren

1. ange partiets partibeteckning eller organisationens namn vid tillhandahållandet av lotter
2. lämna tydlig information om partiet eller organisationen i kommersiella meddelanden om lotteriet.

Konsumenter har ett befogat intresse av att få information när lottköp kan stödja partipolitisk verksamhet

Regeringen anger att allmännyttiga lotterier kan tillhandahållas för en mängd olika typer av ändamål och anser att partipolitisk verksamhet skiljer sig från annan allmännyttig verksamhet på ett sätt som gör det mer påkallat att informera om vilken organisation som kan gynnas ekonomiskt av lotteriet. Många konsumenter kan, enligt regeringen, förväntas bli upprörda om de först i efterhand fick besked om att de genom att delta i ett lotteri gett stöd till ett parti vars politik de inte står bakom, medan få skulle bli upprörda om de fick veta att överskottet från lotteriet gick till cancerforskning. Regeringen anser därför att konsumenter har ett befogat intresse av att få information när lottköp kan stödja partipolitisk verksamhet.

Information vid tillhandahållandet av lotter och vid kommersiella meddelanden

Spelinspektionen har i sina föreskrifter bl.a. reglerat vilken information som ska finnas på en fysisk lott. Information om vem som är licenshavare ska t.ex. anges på ett tydligt och framträdande sätt, medan information om vem som är förmånstagare får hållas tillgänglig på annat sätt än på lotten. I de allra flesta fall är licenshavaren och förmånstagaren samma organisation. Det går dock inte att utgå från att det av enbart licenshavarens namn framgår att ett lotteri tillhandahålls till förmån för ett visst parti eller dess sidoorganisation. Inte

heller kan det förutsättas att konsumenten tar del av information om vem som är förmånstagare om sådan information inte finns tillgänglig på lotten. Eftersom konsumenterna får anses ha ett berättigat krav på tydlig information om att ett lottköp kan innebära ett ekonomiskt stöd till en partipolitisk organisation, och då den nuvarande regleringen inte säkerställer att sådan information lämnas, anser regeringen att det ska införas ett nytt informationskrav för licenshavare som säkerställer att sådan information alltid lämnas. Enligt regeringen är detta krav så viktigt att det bör regleras i lag.

Informationen om licenshavaren och partipolitiska organisationer som licenshavaren stöder bör enligt regeringen alltid lämnas vid tillhandahållandet av lotter. Partibeteckningen eller organisationsnamnet bör anges på ett framträdande sätt på framsidan av fysiska lotter. Det är viktigt enligt regeringen att konsumenter får del av samma information även när de köper lotter som inte är fysiska. Licenshavaren bör därför vara skyldig att lämna samma information, dvs. partibeteckningen eller organisationsnamnet, även för sådana lotter. Informationen bör placeras på en plats som i tydlighets-hänseende är så likvärdig framsidan av en fysisk lott som möjligt.

Av samma skäl anser regeringen att det, vid sidan om marknadsföringslagens generella regler, bör införas ett uttryckligt krav på att alla kommersiella meddelanden som rör ett lotteri som tillhandahålls av en licenshavare som själv är en partipolitisk organisation eller ger stöd till en sådan ska innehålla information om detta. Informationen bör enligt regeringen framgå på ett tydligt sätt, vilket innebär att den ska vara lätt att se vid en flyktig anblick.

Motionerna

Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) anser i kommittémotion 2024/25:3402 yrkande 2 att regeringen bör återkomma med förslag på hur informationen om licenshavare vid försäljning och marknadsföring av alla typer av spel och lotterier kan stärkas. Motionärerna anser att informationen bör gälla för alla köp av lotter, oavsett om det specifika köpet gynnar ett politiskt parti, en idrottsklubb, ett trossamfund eller en kommersiell ägare.

Rickard Nordin m.fl. (C) anser i kommittémotion 2024/25:3404 yrkande 2 att det på alla allmännyttiga lotterier bör finnas ett krav på information om vem som står bakom och är förmånstagare så att det är tydligt vart överskottet går.

Mats Berglund m.fl. (MP) anser i kommittémotion 2024/25:3409 yrkande 2 att regeringen bör återkomma med förslag på hur även övriga allmännyttiga lotterier kan omfattas av en utökad informationsskyldighet om förmånstagare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser likt regeringen att det är viktigt att det vid köp av partipolitiska lotter tydligt framgår vem som är såväl licenshavare som förmånstagare, så att konsumenterna vet vem som får del av överskottet. Enligt utskottet skiljer sig

partipolitisk verksamhet från annan allmännyttig verksamhet på ett sätt som gör det mer påkallat att informera om vilken organisation som kan gynnas ekonomiskt av ett lotteri. Utskottet anser vidare att man i dagsläget inte, som motionärerna föreslår, bör öka informationskravet till även andra licenstagare. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2024/25:3402 (V) yrkande 2, 2024/25:3404 (C) yrkande 2 och 2024/25:3409 (MP) yrkande 2.

Partipolitiska lotterier ska inte undantas från spelskatt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår bl.a. ett motionsyrkande om att partipolitiska lotterier även fortsättningsvis ska undantas från spelskatt.
Jämför reservation 5 (MP).

Gällande rätt

Enligt 2 § lagen (2018:1139) om skatt på spel undantas spel för allmännyttiga ändamål från spelskatt.

Propositionen

Regeringen föreslår, som framgår ovan, att spelskatt ska betalas för s.k. partipolitiska lotterier, dvs. lotterier som tillhandahålls med licens för spel för allmännyttiga ändamål av en licenshavare som enligt sina stadgar själv är eller har till syfte att främja

1. ett parti som har rätt till stöd enligt lagen om statligt stöd till politiska partier eller
2. en sidoorganisation till ett sådant parti.

Partipolitisk verksamhet skiljer sig från annan allmännyttig verksamhet

Politiska partier har en avgörande betydelse för den svenska demokratin och det politiska systemet. Riksdagen är Sveriges lagstiftande församling, och partier med mandat i riksdagen kan gynnas av den lag riksdagen beslutar om. När politiska partier bedriver verksamhet i finansieringssyfte kan de därför, enligt regeringen, inte anses vara vilken aktör som helst. Spelverksamhet är dessutom, enligt regeringen, inte vilken finansieringskälla som helst. Allt spel om pengar är riskfyllt och kan leda till negativa konsekvenser för spelarna. Att politiska partier över huvud taget tillåts finansiera sin verksamhet med spel om pengar är enligt regeringen i ett internationellt perspektiv mycket ovanligt. Regeringen anser att det inte går att bortse från att det för allmänheten kan framstå som störande att behålla omotiverade villkorslättnader för partier som själva varit delaktiga i att införa dessa.

Behovet av finansiering från partipolitiska lotterier

Regeringen konstaterar att det är möjligt för flertalet riksdagspartier och deras sidosorganisationer att finansiera huvuddelen av sin verksamhet genom de statliga stöd som partierna enligt lag har rätt till och olika bidrag från andra delar av partiorganisationen. Överskottet från lotterier står endast för en begränsad andel av de totala intäkterna för de partier som tillhandahåller sådana lotterier, och den andelen förväntas dessutom enligt regeringen minska på sikt. Behovet av att finansiera partipolitisk verksamhet med överskott från lotterier bör enligt regeringen inte överdrivas.

Det är inte motiverat att undanta politiska partier från spelskatt

Sedan 1980-talet har partipolitisk verksamhet likställts med övriga allmännyttiga ändamål vid utformningen av spellagstiftningen. Regeringen anser dock att det finns anledning att ifrågasätta om så ska vara fallet även framöver. Samtidigt som regleringen av spelmarknaden ändrats genom flera författningsändringar som syftar till att stärka och värna allmännyttiga organisationers intäkter från lotterier har stödet till politiska partier utvecklats. Genom införandet av olika stöd till de politiska partierna och deras kvinnoorganisationer och ungdomsförbund har partiernas förutsättningar att finansiera sin verksamhet också förändrats jämfört med vad som var fallet när det blev tillåtet att tillhandahålla lotterier till förmån för partipolitisk verksamhet.

Trots att det statliga stödet till riksdagspartierna i dag utgör mer än 70 procent av intäkterna för merparten av riksdagspartierna har det fortsatt att utgöra ett politiskt mål att via spelmarknaden värna partiernas verksamhet och ge goda förutsättningar för partierna att finansiera sin verksamhet genom intäkter från spel. Det kan dock inte, mot bakgrund av hur det statliga stödet har utvecklats, anses motiverat att politiska partier undantas från spelskatt i syfte att förbättra deras möjligheter till intäkter från spel.

Det är viktigt att värna intäkter till de organisationer som har ett reellt behov av intäkter från lotterier

Två utgångspunkter som har format dagens reglering av lotterimarknaden är behovet av att värna allmännyttiga organisationers möjligheter till intäkter från lotterier och det faktum att lotterimarknaden är begränsad. Det är bl.a. anledningen till att det i dag finns ett krav på ett reellt behov av intäkter från lotteri för att få licens. Det kravet var avsett att bidra till att lotterimarknadens begränsade utrymme fördelades på ett bra sätt. Lotterimarknadens omsättning har ökat sedan 1980-talet. Samtidigt har de allmännyttiga lotteriernas andel på den totala spelmarknaden minskat över tid, och små och medelstora lotterier kan ha svårt att hävda sig på en spelmarknad som är alltmer digitaliserad.

Motionen

Mats Berglund m.fl. (MP) anser i kommittémotion 2024/25:3409 yrkande 1 att politiska partier ska fortsätta betraktas som allmännyttiga. I samma motion yrkande 3 anser motionärerna att partipolitiska lotterier även fortsättningsvis ska undantas från spelskatt. Motionärerna påtalar att utifrån att spel från allmännyttig verksamhet bör regleras lika bör varken partipolitiska organisationer eller andra allmännyttiga organisationer betala spelskatt. Motionärerna anger vidare att så länge inte regeringen avser att kompensera de inkomstbortfall och administrativa kostnader som en spelskatt skulle innebära bör all allmännyttig verksamhet även fortsättningsvis undantas från spelskatten.

Skatteutskottets yttrande

Kulturutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2024/25:154 Partipolitiska lotterier och eventuella följdmotioner i de delar som berör skatteutskottets beredningsområde. Skatteutskottet har beslutade att yttra sig och har, som också framgår ovan, angett följande (yttr. 2024/25:SkU10y):

Utskottet delar regeringens bedömning att villkoren för partipolitiska lotterier i större utsträckning kommer att likna de som gäller för statliga lotterier om undantaget från spelskatt tas bort. Partipolitiska lotterier kommer genom förslaget, till skillnad från andra allmännyttiga lotterier där ett skatteundantag är motiverat, att beskattas på samma sätt och med samma skattesats som andra lotterier på lotterimarknaden, t.ex. statliga lotterier.

Regeringen anser att ett borttagande av skatteundantaget för partipolitiska lotterier är motiverat bl.a. av ett behov av att reglera spelmarknaden på ett sätt som i första hand värnar intäkter till andra allmännyttiga ändamål. Utskottet har inget att invända mot denna motivering.

Skatteutskottet anser att kulturutskottet bör avstyrka motion 2024/25:3409 (MP) yrkande 3.

Kulturutskottets ställningstagande

Utskottet noterar att behovet av att finansiera partipolitisk verksamhet med överskott från lotterier har minskat genom åren samtidigt som de allmännyttiga lotteriernas andel på den totala spelmarknaden minskat över tid. Utskottet anser likt regeringen att spelregleringen bör utformas på så sätt att man i första hand bör värna spelintäkter till förmån för allmännyttiga lotterier som har ett reellt behov av intäkter från lotterier, och att dessa bör prioriteras framför partipolitiska lotterier. Med hänsyn till detta och till de övriga skäl som regeringen och skatteutskottet anför anser utskottet att det inte finns tillräckliga skäl för att undanta partipolitiska lotterier från att betala spelskatt som motionärerna önskar, och utskottet ser inte heller något hinder mot att

särreglera partipolitiska lotterier från andra allmännyttiga lotterier. Därmed avstyrker utskottet motion 2024/25:3409 (MP) yrkandena 1 och 3.

Partipolitiska lotterier ska inte ha villkorslättnader i spellagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som tar upp frågor om undantag från kreditförbud och bonusbegränsningar.

Jämför reservation 6 (MP).

Gällande rätt

Enligt 14 kap. 8 § spellagen (2018:1138) är det inte tillåtet för en licenshavare eller ett spelombud att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spelet. Spelmyndigheten får dock medge undantag för spel för allmännyttiga ändamål i vissa fall.

Enligt 14 kap. 9 § samma lag får en licenshavare endast vid det första tillfället då en spelare spelar på något av licenshavarens spel erbjuda eller lämna bonus. Licenshavare som enbart tillhandahåller spel för allmännyttiga ändamål får dock erbjuda och lämna bonus även vid andra tillfällen.

Propositionen

Regeringen föreslår, som framgår ovan, att Spelmyndigheten inte ska ha möjlighet att medge undantag från spellagens kreditförbud för ett partipolitiskt lotteri. Regeringen föreslår vidare att licenshavare som tillhandahåller partipolitiska lotterier inte ska vara undantagna från spellagens krav på bonusbegränsning.

Undantag från kreditförbudet

Kreditförbudet för licenshavare infördes eftersom deltagare i spel och lotterier kan frestas att spela långt över sin ekonomiska förmåga om kredit erbjuds (prop. 1993/94:182 s. 37). När kreditförbudet 2002 utvidgades till att även omfatta ombud för den som anordnar lotteriet anfördes samma skäl (prop. 2001/02:153 s. 24).

Spelinspektionen får medge undantag från förbudet när det gäller lotterier till förmån för allmännyttiga ändamål som tillhandahålls med licens enligt 6 kap. spellagen. Ett sådant undantag får dock endast medges om krediten avser köp av lotter för en viss tid och det sammanlagda kreditbeloppet uppgår till högst 1/40 prisbasbelopp.

Möjligheten att medge undantag från kreditförbudet infördes ursprungligen i 1994 års lotterilag och gällde då för alla typer av lotterier. Bakgrunden till

det var att vissa lotterianordnare hade börjat övergå till att anlita servicebolag som skickade lotten med post till lottköparen tillsammans med en faktura. Dessa lotter deltog i dragningen även om fakturan inte betalats. Regeringen bedömde att upplägget i och för sig innebar en form av köp på kredit men att det snarare framstod som ett alternativt betalningssätt än som ett sätt att göra det möjligt för den som inte hade råd att spela. Regeringen ansåg inte heller att försäljningsmetoden innebar en sådan risk för spelmissbruk som hade motiverat införandet av kreditförbudet. För regeringen framstod det därmed som i det närmaste uteslutet att det fanns en risk för ett upprepat och oplanerat spelande. De skäl som motiverat införandet av kreditförbudet kunde enligt regeringen därför inte åberopas när lotter skickades till lottköparen tillsammans med en faktura (prop. 2004/05:3 s. 19).

I samband med omregleringen av spelmarknaden 2019 överfördes en justerad version av undantaget till spellagen. Undantaget begränsades till allmännyttiga lotterier och till ett sammanlagt kreditbelopp om högst 1/40 prisbasbelopp. Det motiverades med att det vid tillämpningen visat sig att krediterna blivit förhållandevis stora (prop. 2017/18:220 s. 154).

Undantag från bonusbegränsningen

Enligt 14 kap. 9 § första stycket spellagen får en licenshavare endast vid det första tillfället då en spelare spelar på något av licenshavarens spel erbjuda eller lämna bonus. Med bonus avses en rabatt eller liknande ekonomiskt incitament som är direkt kopplat till spelet (2 kap. 3 § 3 spellagen). Bonusbegränsningen infördes för att förhindra ohälsosamt spelande. Ett totalt förbud ansågs dock väl långtgående och oproportionerligt. Med beaktande av behovet av kanalisering, och för att underlätta nya aktörers tillträde till den svenska spelmarknaden, ansågs det vara rimligt att låta en licenshavare erbjuda en bonus vid det första speltillfället (prop. 2017/18:220 s. 155).

Enligt 14 kap. 9 § andra stycket spellagen får licenshavare som enbart tillhandahåller spel med licens enligt 6 kap. spellagen erbjuda och lämna bonus även vid andra tillfällen. Undantaget infördes den 1 januari 2023. I samband med det framhölls att den typ av spel som de allmännyttiga organisationerna tillhandahåller generellt sett anses vara spel med låg risk att utveckla spelproblem, bl.a. eftersom det är fråga om låga insatsmöjligheter per lott och det i de flesta fall rör sig om långsammare spel med låg vinståterbetalningsnivå. Vidare framhölls att det inte hade framkommit att de premier som många av lotterierna under en lång tid använt sig av bidragit till ett osunt spelande. Regeringen bedömde därför att det inte fanns behov av att begränsa bonusar för spel av det aktuella slaget. Som skäl för att inte samtliga spel med liknande risknivå skulle omfattas av undantaget framhölls att allmännyttig ideell verksamhet ska ges goda förutsättningar att få finansiering genom intäkter från spel (prop. 2021/22:242 s. 94 och 95).

Regeringens skäl

Regeringen anser att det starkt kan ifrågasättas om det är motiverat att partipolitiska lotterier har villkorslättnader i spellagen som syftar till att lotteriernas möjligheter till intäkter ska förbättras eller bibehållas. Bakgrunden är bl.a. att partipolitisk verksamhet skiljer sig från annan allmännyttig verksamhet, att behovet av finansiering från överskott från lotterier för partipolitisk verksamhet inte ska överdrivas och att det är viktigt att värna intäkter till de organisationer som har ett reellt behov av intäkter från lotterier.

Regeringen framhåller att allt spel om pengar är förenat med risker. Både kreditförbudet och bonusbegränsningen syftar till att skydda konsumenter. Att spela på kredit kan leda till oplanerad och okontrollerad skuldsättning och erbjudande av bonusar kan bidra till ökat spelande. Vikten av att värna konsumenter gör det enligt regeringen angeläget att både kreditförbudet och bonusbegränsningen som utgångspunkt gäller för alla spel. Endast i de fall det anses befogat bör lagstiftningen medge undantag.

Motionerna

Jonas Andersson m.fl. (SD) anser i kommittémotion 2024/25:1419 yrkande 8 att regeringen bör verka för att inte tillåta undantag från förbudet mot att erbjuda spel på kredit.

Även Sten Bergheden (M) anser i motion 2024/25:2682 att undantaget från förbudet mot att erbjuda spel på kredit bör tas bort.

Mats Berglund m.fl. (MP) anser i kommittémotion 2024/25:3409 yrkande 4 att partipolitiska lotterier även fortsättningsvis ska undantas från begränsningar i kreditförbud. Motionärerna anser att det är inkonsekvent att särskilja spel från partipolitisk verksamhet från andra allmännyttiga spel. Alla spel och lotterier för allmännyttiga ändamål bör enligt motionärerna regleras lika. I samma motion yrkande 5 anser motionärerna att partipolitiska lotterier i fortsättningen även ska undantas från bonusbegränsningar. Miljöpartiet ser ingen anledning att ändra regleringen för partipolitiska organisationer då de är en del av det allmännyttiga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att allt spel om pengar är förenat med risker och att såväl kreditförbudet som bonusbegränsningen syftar till att skydda konsumenter. Utskottet anser likt regeringen, och som nämns ovan, att partipolitisk verksamhet på flera punkter skiljer sig från annan allmännyttig verksamhet. Utskottet anser att endast i de fall det anses vara befogat bör undantag från kreditförbudet och bonusbegränsningen ges. Utskottet anser av de skäl som regeringen anför att det inte är motiverat med villkorslättnader i form av undantag från kreditförbud och bonusbegränsningar i spellagen för partipolitiska lotterier. Utskottet avstyrker därmed motion 2024/25:3409 (MP) yrkandena 4 och 5.

Utskottet är inte heller berett att gå längre och att för all allmännyttig verksamhet helt ta bort undantaget från förbudet mot att erbjuda spel på kredit. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2024/25:1419 (SD) yrkande 8 och 2024/25:2682 (M).

Olicensierat spel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om betalningsöverföringar till olicensierade spelbolag med hänvisning till att utredningsarbete pågår.

Jämför reservation 7 (S) och 8 (V).

Motionerna

Lawen Redar m.fl. (S) påtalar i kommittémotion 2024/25:3110 yrkande 78 att främjandeförbudet inte fungerar som skydd för de mest sårbara grupperna och för att åstadkomma god kanalisering. Regeringen måste därför se över frågan om olicensierat spel i Sverige.

Azadeh Rojhan (S) anser i motion 2024/25:370 att det bör införas en teknikneutral reglering av betalningslösningar vid onlinespel, som omfattar alla betalningsmetoder och inte bara kortbetalningar. Syftet är att stänga ute de som inte har spellicens i Sverige.

Karin Rågsjö m.fl. (V) anser i kommittémotion 2024/25:1905 yrkande 34 att regeringen bör utreda möjligheten att införa en skyldighet för betaltjänstleverantörer att vid överföring av betalningar till olicensierade spelbolag kontrollera mot det nationella självavstängningsregistret om kunden valt att stänga av sig och i så fall blockera betalningen.

Carl Nordblom (M) efterlyser i motion 2024/25:1781 en översyn över möjligheten att stoppa banktransaktioner till och från spelbolag utan svensk spellicens. Motionären påtalar att utländska spelbolag utan licens att verka i Sverige bl.a. skapar en skev konkurrens gentemot de svenska spelbolagen som följer svensk lagstiftning och svensk omsorgsplikt.

Bakgrund

Allt spel utan licens är kriminaliserat. Brott mot spellagen kan vara olovlig spelverksamhet, främjande av illegalt spel och spelfuskbrott som rör matchfixning. Den 1 juli 2023 infördes det en möjlighet för regeringen i spellagen (2018:1138) att meddela föreskrifter om skyldighet för betaltjänstleverantörer att lämna sådana uppgifter som används vid betalningsförmedling till olicensierat spel. Det kan röra sig om uppgifter som kan behövas för att säkerställa en unik identifikation, t.ex. kontonummer och namn, butiks-id (säljföretagets kundnummer hos inlösaren) och inlösar-id (som identifierar

säljföretagets inlösare) (prop. 2022/23:33, bet. 2022/23:KrU7, rskr. 2022/23:189).

Finansmarknadsminister Niklas Wykman angav den 13 november 2024 som svar på fråga 2024/25:402 av Azadeh Rojhan (S) om att införa en teknikneutral reglering av betalningslösningar vid onlinespel följande:

Det finns ett krav på att betaltjänstleverantörer ska blockera betalningar till olagligt spel för kortbetalningar. Det bör även tilläggas att betaltjänstleverantörer är förbjudna att tillhandahålla betalningslösningar som är utvecklade specifikt för spelbolag om spelbolaget saknar nödvändig licens.[...] Regeringen har tidigare lyft betydelsen av ett samarbete mellan spelmarknadens aktörer och sådana aktörer som följer regelverket för banker och betaltjänstleverantörer, för att på ett effektivt sätt kunna bekämpa olicensierat spel. Att hindra betalningsflöden till olagligt spel är ett viktigt verktyg för att motverka sådant spel. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att det ska kunna ske på ett effektivt sätt. Det har t.ex. införts nya verktyg för Spelinspektionen i detta syfte och myndigheten har också, tillsammans med Finansinspektionen, haft i uppdrag att stärka sin samverkan kring detta. Den olagliga spelverksamheten gör stor skada och ska bort från den svenska spelmarknaden. I ljuset av att betalmarknaden utvecklats snabbt utesluter inte regeringen att fler åtgärder kan komma behöva övervägas framgent.

Finansmarknadsminister Niklas Wykman angav den 27 november 2024 i sitt svar på fråga 2024/25:448 av Azadeh Rojhan (S) om blockering av tillgången till olicensierade spelbolags webbplatser följande:

Att stänga ute olicensierat spel från den svenska spelmarknaden är en prioriterad fråga för regeringen. Spelinspektionen har haft i uppdrag att utveckla metoden för att beräkna kanaliseringsgraden, vilken beskriver den andel av svenskarnas spel om pengar som sker hos spelbolag med svensk licens. Enligt myndighetens beräkningar uppgick kanaliseringsgraden till 86 procent år 2023. Regeringen har under det senaste året vidtagit flera åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för att stänga ute olicensierad spelverksamhet, bl.a. har Spelinspektionen fått ökade anslag och nya verktyg i sitt tillsynsarbete, som t.ex. möjlighet till testköp under dold identitet. Det har också införts ett effektivare system för betalningsblockering till och från olagliga spelbolag. Spelinspektionen har också, tillsammans med Finansinspektionen, haft i uppdrag att stärka sin samverkan för att bekämpa olaglig spelverksamhet. Frågan om blockering av elektronisk kommunikation till domäner (DNS-blockering) eller IP-adresser (IP-blockering) där det erbjuds olicensierat spel har behandlats i flera lagstiftningsärenden. Regeringen har då gjort bedömningen att en sådan åtgärd är alltför ingripande och skulle riskera att blockera tillgången även till sådant material som inte är avsett att omfattas av blockeringen. Därtill har flera remissinstanser framhållit att sådana blockeringar kan kringgå. Med hänsyn till den snabba utvecklingen på spelmarknaden och vad gäller digitala verktyg finns det anledning att återkomma till hur arbetet med att stänga ute olicensierat spel från den svenska spelmarknaden skulle kunna stärkas.

Regeringskansliet gav i februari 2025 en utredare i uppdrag att se över spellagens (2018:1138) tillämpningsområde, särskilt vad gäller det s.k. riktningsskriteriet. Riktningsskriteriet avgör om ett spelbolag utan svensk licens anses rikta sig till svenska konsumenter och därmed bryter mot lagen. Syftet

med uppdraget är att olicensierat spel på ett enklare och mer effektivt sätt ska stängas ute jämfört med vad som är möjligt med dagens reglering. Utredaren ska bl.a.

- analysera och ta ställning till hur spellagens tillämpningsområde kan förtydligas och utvidgas, t.ex. genom ändring av riktningsskriteriet
- särskilt ta hänsyn till att förslaget ska bidra till att motverka betalningsflöden mellan svenska konsumenter och olicensierade spelbolag
- särskilt redogöra för vilka effekter ett utökat tillämpningsområde får för spelregleringen och annan lagstiftning
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 17 september 2025.

Spelinspektionen inledde på eget initiativ ett arbete med att ta fram en lägesbeskrivning i syfte att motverka olagligt spel online. I lägesbeskrivningen, som publicerades i april 2025, gör Spelinspektionen bedömningen att utbudet av olicensierat onlinespel är stort och relativt lättillgängligt och anger att Spelinspektionen har utvecklat metoder för att identifiera olicensierade spelsidor där svenskar spelar. Spelinspektionen konstaterar att det är en relativt liten grupp av spelare, sannolikt färre än 5 procent av det totala antalet spelare, som efterfrågar spel som saknar svensk spellicens. Spelinspektionen ser ett behov av att spellagens tillämpningsområde ändras från ett riktningsskriterium till ett deltagarperspektiv, vilket innebär att allt onlinespel som sker i Sverige måste ha en svensk spellicens. Spelinspektionen välkomnar därmed den pågående utredningen om en utökning av spellagens tillämpningsområde i denna riktning som ska redovisas i september 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill likt motionärerna betona vikten av att stänga ute olicensierade aktörer från den svenska spelmarknaden och välkomnar därmed de åtgärder som vidtagits i denna riktning. En viktig åtgärd är enligt utskottet att regeringen gett en utredare i uppdrag att se över spellagens tillämpningsområde. Bland annat ska utredarens förslag bidra till att motverka betalningsflöden mellan svenska konsumenter och olicensierade spelbolag. Utskottet anser att utredningens arbete inte bör föregripas och avstyrker därmed motionerna 2024/25:370 (S), 2024/25:1781 (M), 2024/25:1905 (V) yrkande 34 och 2024/25:3110 (S) yrkande 78.

Höjd åldersgräns för spel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om höjda åldersgränser för spel om pengar.

Motionen

Patrik Lundqvist m.fl. (S) anser i motion 2024/25:1810 yrkande 1 att man bör utreda frågan om att höja åldersgränser för spel om pengar och att införa striktare ålderskontrollmekanismer vid registrering på spelplattformar.

Bakgrund

I regleringsbrevet för 2024 fick Spelinspektionen i uppdrag att kartlägga de bakomliggande faktorerna till att ungas spelande ökar och hur sådant spelande finansieras samt att följa utvecklingen av ungas spelande. Resultatet redovisades i en rapport till regeringen i januari 2025. Kartläggningen fokuserar på unga vuxna (18–24 år) men inkluderar även minderårigas spelande genom data från Centralförbundet för alkohol och narkotika-upplysning (CAN). Av rapporten framgår bl.a. följande:

Minderårigas spel om pengar ökar och det finns indikationer på att även unga vuxnas intresse för spel om pengar ökar, särskilt bland unga män. Spelinspektionen har i uppdraget valt att fokusera på bakomliggande faktorer direkt kopplade till spelmarknaden. En sådan faktor är att allt fler minderåriga spelar dataspel som innehåller lotteriliknande inslag, som exempelvis lootlådor och skin gambling. Marknadsföring via sociala medier, influencers och kasinostreaming driver också intresset. Spel är även mer tillgängligt än tidigare vilket gör att risken för att få problem ökar. Unga vuxna finansierar främst sitt spelande med studiemedel eller lön. Det förekommer att unga vuxna tar lån för sitt spelande, bland annat så kallade högkostnadskrediter. Det är särskilt vanligt bland män 23–24 år och bland de som har svårt att kontrollera sitt spelande. Sedan 2019 har riskabelt spelande om pengar ökat bland minderåriga pojkar, medan det förblivit oförändrat bland flickor. Utvecklingen bland unga vuxna är svårtolkad, dock söker fler under 25 år hjälp för spelproblem.

Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Enligt Spelinspektionen har en del licenshavare frivilligt höjt åldersgränsen för vissa spel. Inom Spelinspektionen pågår också ett arbete med att se över föreskrifter för att stärka identitetskontrollen vid onlinespel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser likt motionärerna att det är av stor vikt att bevaka ungas spelande om pengar och välkomnar därmed Spelinspektionens kartläggning och pågående arbete med att stärka identitetskontrollen vid onlinespel samt vissa licenshavares höjda åldersgränser. Utskottet anser dock inte att motionsyrkandet i dagsläget bör leda till någon åtgärd från riksdagens sida och avstyrker därmed motion 2024/25:1810 (S) yrkande 1.

ATG

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ATG med hänvisning till att motionsyrkandena till viss del får anses tillgodosedda.
Jämför reservation 9 (SD).

Motionen

Jonas Andersson m.fl. (SD) anser i kommittémotion 2024/25:1419 yrkande 9 att regeringen bör verka för att det statliga engagemanget i Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG), inklusive den statliga styrelserepresentationen i bolaget, ska upphöra. I samma motion yrkande 10 anser motionärerna att regeringen bör verka för att säkerställa en långsiktig och tryggad finansiering för hästsporten.

Bakgrund

Regeringen lämnade i december 2024 propositionen Avveckling av statliga kasinon (prop. 2024/25:73). I den gör regeringen bedömningen att kontrollen över Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG) bör överlämnas till bolagets ägare, förutsatt att hästnäringens långsiktiga finansiering kan säkerställas utan statlig kontroll. Riksdagen gjorde ingen annan bedömning än regeringen (bet 2024/25:KrU9, rskr. 2024/25:171).

Regeringen ingick i april 2025 ett nytt avtal med Svensk Travsport och Svensk Galopp, som äger spelbolaget Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG). Det nya avtalet innebär en minskad statlig kontroll över ATG vilket ger bolaget en större självständighet. Regeringen anger att avtalet renodlas från bestämmelser som inte syftar till att säkerställa finansieringsmodellen för hästnäringen. Det införs, enligt regeringen, en uppräknings för det belopp som enligt avtalet ska utbetalas till HNS. Det ska också, enligt regeringen, tas fram ett gåvoavtal i förhållande till HNS för att stärka stiftelsens ställning och säkerställa utbetalningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen ingått ett nytt avtal med Svensk Travsport och Svensk Galopp, som äger ATG. Det nya avtalet innebär en minskad statlig kontroll över ATG och samtidigt att HNS bl.a. får en uppräknings av det belopp som enligt avtalet ska utbetalas. Därmed anser utskottet att motionsyrkandena till viss del får anses tillgodosedda. Motion 2024/25:1419 (SD) yrkandena 9 och 10 avstyrks därmed.

Macolinkonventionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Macolinkonventionen med hänvisning till att motionsyrkandena får anses tillgodosedda.

Motionerna

Catarina Deremar m.fl. (C) anser i kommittémotion 2024/25:2958 yrkande 22 att Macolinkonventionen mot matchfixning bör införas i svensk lagstiftning.

Mats Berglund m.fl. (MP) anser i kommittémotion 2024/25:3068 yrkande 28 att regeringen bör gå vidare så att även Sverige signerar och ratificerar Macolinkonventionen mot matchfixning.

Bakgrund

Macolinkonventionen antogs av Europarådet 2014 för att bekämpa manipulation av idrottsresultat genom åtgärder inom idrotts- och spelpolitik samt straffrättsligt samarbete. Macolinkonventionen är det enda internationella rättsliga regelverket om matchfixning och manipulation av idrottstävlingar som finns och innebär en gemensam rättslig ram för internationellt samarbete. Konventionen är en viktig del i utbytet av information mellan olika aktörer om misstänkt matchfixning. Sverige signerade och ratificerade konventionen i december 2024, och Sveriges inträde trädde i kraft den 1 april 2025. Sverige kommer genom anslutningen att få tillgång till mer samverkanstrukturer, system och information för att kunna motverka matchfixning.

Utskottets ställningstagande

Med hänsyn till att Sverige har signerat och ratificerat Macolinkonventionen anser utskottet att motionsyrkandena får anses tillgodosedda och avstyrker därmed motionerna 2024/25:2958 (C) yrkande 22 och 2024/25:3068 (MP) yrkande 28.

Spelproblem och att stärka Spelinspektionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår bl.a. ett motionsyrkande om att inom spelområdet inrätta en aktör lik systembolagets dotterbolag IQ.

Jämför reservation 10 (S) och 11 (MP).

Motionerna

Lawen Redar m.fl. (S) redovisar i kommittémotion 2024/25:3110 yrkande 80 att Systembolagets fristående dotterbolag IQ har ett uppdrag att genom kunskap och kommunikation skapa medvetenhet, eftertanke och engagemang kring alkohol. Syftet är att minska alkoholens skadeverkningar i samhället. Motionärerna anser att IQ kan vara en förebild när det gäller spel och spelmissbruk och anser att regeringen bör se över frågan om att inrätta en aktör lik IQ inom spelområdet.

Ulrika Westerlund m.fl. (MP) anser i kommittémotion 2024/25:3055 yrkande 115 att det behövs fler insatser mot spelproblem och att Spelinspektionens roll behöver ses över och stärkas.

Bakgrund

Som också framgår ovan är målet för spelområdet bl.a. att de negativa konsekvenserna av spelande ska minskas, att det ska råda hög säkerhet i spelen och att spel om pengar ska omfattas av ett starkt konsumentskydd (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:KrU1, rskr. 2018/19:94).

Spelinspektionen är den myndighet som säkerställer att lotterier, kasinospel och annan spelverksamhet i Sverige utövas lagligt, säkert och tillförlitligt. De bevakar konsumenternas intressen och ska även medverka till att minska riskerna för de sociala skadeverkningar som spelande kan medföra. Spelinspektionen utövar sin tillsyn under spellagen (2018:1138).

På Spelinspektionens webbplats anges bl.a. att en utgångspunkt för den svenska spelregleringen är att de negativa konsekvenserna av spelande ska motverkas och att spelproblem tas på allvar. Detta är, anges det, viktigt eftersom konsekvenserna för personer som tappar kontrollen över sitt spelande kan bli allvarliga och orsaka sociala, hälsomässiga och ekonomiska skadeverkningar.

Vidare framgår det av webbplaten att licenshavare behöver vidta olika former av spelansvarsåtgärder för att motverka överdrivet spelande. Grundläggande åtgärder inom ramen för spelansvaret återfinns bl.a. i spellagen (2018:1138). Följande är exempel på spelansvarsåtgärder som återfinns i spellagen:

- Självavstängning: Licenshavare ska tillhandahålla en möjlighet för spelare att stänga av sig från spel. Spelinspektionen ansvarar för avstängnings-

registret Spelpaus.se där det är möjligt att stänga av sig från allt registrerat spel

- Åldersgräns: Personer under 18 år får inte spela
- Kreditförbud: Det är inte tillåtet för licenshavare att erbjuda eller lämna kredit
- Bonuserbjudanden: Det är inte tillåtet för en licenshavare att erbjuda eller lämna erbjudanden om bonus annat än vid det första tillfälle som spelaren deltar i ett spel
- Omsorgsplikt: Licenshavaren ska säkerställa att sociala och hälsomässiga hänsyn iakttas i spelverksamheten. Licenshavaren ska motverka överdrivet spelande och hjälpa spelare att minska sitt spelande när det finns anledning till det. Spelinspektionen har tagit fram en vägledning med exempel på hur tecken på överdrivet spelande kan identifieras och vilka åtgärder Spelinspektionen förväntar sig att licenshavaren vidtar när spelare uppvisar tecken på överdrivet spelande.

På webbplatsen anges också vad som kan vara tecken på att någon har eller riskerar att få spelproblem, vart man kan vända sig om man vill förändra sina spelvanor, t.ex. till Stödlinjen, stödgrupper eller Spelpaus, och vart de som arbetar med att förebygga spelproblem kan vända sig.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 17) föreslog regeringen en ökning av anslaget 15:1 Spelinspektionen med 4,8 miljoner kronor och angav bl.a. att regeringen avser att fortsätta arbetet för att stärka konsumentskyddet och minska de negativa effekterna av spel om pengar. För det krävs åtgärder för att motverka överskuldssättning och för att säkerställa att omsorgsplikten efterlevs.

I Finansdepartementets promemoria Ett nytt förbud mot spel på kredit (Fi2024/004429) föreslogs att Spelinspektionen ska kunna meddela föreskrifter om innehållet i licenshavarnas handlingsplaner för genomförandet av omsorgsplikten. Som skäl angavs följande:

Licenshavare ska, enligt 14 kap. 1 § spellagen, redovisa hur omsorgsplikten ska genomföras i en handlingsplan. Enligt Spelinspektionen har det i myndighetens kartläggningar och tillsynsarbete framkommit att innehållet i licenshavarnas handlingsplaner varierar kraftigt. Spelinspektionen anser att det är önskvärt att samtliga licenshavare har en tydlig beskrivning av sina riktlinjer för spelansvar samt hur dessa ska genomföras i sina handlingsplaner. Mot den bakgrunden har Spelinspektionen, i sin slutredovisning Regeringsuppdrag (Fi2021/03520) att följa upp utvecklingen av spelandet och spelproblemen på spelmarknaden, föreslagit att myndigheten ska få rätt att meddela föreskrifter om innehållet i handlingsplanerna. Omsorgsplikten har ansetts vara ett av de viktigaste verktygen för att minska skadeverkningarna från spel (prop. 2021/22:242 s. 53 och 54). Att licenshavare ska ta fram handlingsplaner är vidare en central del av genomförandet av omsorgsplikten. Licenshavarnas rutiner för arbetet med att motverka överdrivet spelande har nämligen sin utgångspunkt i dessa handlingsplaner. Av de skäl som Spelinspektionen har framfört bör myndigheten kunna meddela föreskrifter om handlingsplanernas innehåll. Sådana föreskrifter kan bidra till att handlingsplanerna blir mer utförliga och att arbetet med att motverka överdrivet spelande förstärks. Att

regeringen får bestämma att en myndighet får meddela sådana föreskrifter framgår av 21 kap. 13 § 1 spellagen.

Regeringen beslutade i augusti 2024 om sådana ändringar i spelförordningen (2018:1475), vilket innebär att Spelinspektionen gets rätt att meddela föreskrifter om innehållet i licenshavarnas handlingsplaner för genomförandet av omsorgsplikten. Inom Spelinspektionen pågår ett arbete med dessa föreskrifter.

Folkhälsomyndigheten har regeringens uppdrag att genomföra insatser för att stärka och utveckla arbetet med att förebygga spelproblem och verka stödjande och pådrivande i förhållande till berörda aktörer. Folkhälsomyndigheten ska även verka för nationell samordning mellan relevanta myndigheter och organisationer av åtgärder som rör spel om pengar. Folkhälsomyndigheten fick i regleringsbrevet för 2024 i uppdrag att inom ramen för arbetet med alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar, genomföra insatser för att stärka och utveckla arbetet med att förebygga spelproblem. I uppdraget ingår att verka stödjande och pådrivande i förhållande till berörda aktörer, bl.a. genom att utveckla och sprida det nationella kunskapsstödet om spelproblem och erfarenheter från Swelogs (Swedish longitudinal gambling study) samt genom nationell samordning och ett effektivt och kunskapsbaserat förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå. I uppdraget ingår även att beakta kopplingen mellan spel om pengar och fenomen i gråzonen mellan spel om pengar och dataspelande som har tydliga samband med riskabla spelformer och problemspelande. Folkhälsomyndigheten ska senast den 31 mars 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

Andra organisationer har en viktig roll när det gäller att komplettera statens, regionernas och kommunernas spelförebyggande insatser genom sitt arbete med utbildning, opinionsbildning och socialt stöd. Bland annat kan nämnas Spelberoendes Riksförbund och Spelberoendegruppen, som finns i nästan alla län och som har tilldelats statsbidrag för att bedriva spelförebyggande arbete.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill först peka på att målet för spelområdet bl.a. är att de negativa konsekvenserna av spelande ska minskas och att spel om pengar ska omfattas av ett starkt konsumentskydd. Utskottet vill vidare likt motionärerna framhålla vikten av insatser för att motverka spelproblem och spelmissbruk och konstaterar samtidigt att en hel del arbete pågår i den riktningen. Bland annat har Spelinspektionen fått ökade anslag för 2025 för att bl.a. säkerställa att omsorgsplikten efterlevs och gets rätt i spelförordningen att meddela föreskrifter om innehållet i licenshavarnas handlingsplaner. Utskottet anser inte att motionsyrkandena bör leda till någon åtgärd från riksdagens sida och avstyrker därför motionerna 2024/25:3055 (MP) yrkande 115 och 2024/25:3110 (S) yrkande 80.

Spellicenser för små föreningsdrivna lotterier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om spellicenser och avgifter för små föreningsdrivna lotterier med hänvisning till att Spelinspektionens pågående förstudie inte bör föregripas.

Jämför reservation 12 (S) och 13 (MP).

Motionerna

Lawen Redar m.fl. (S) anser i kommittémotion 2024/25:3110 yrkande 82 att regeringen bör se över frågan om spellicenser och avgifter för små föreningsdrivna lotterier. Motionärerna anger att Spelinspektionens krav på certifiering, rapportering och komplexa licensansökningar gör det svårt för små kommunala lotterier att överleva. Gränsen för när en förening får bedriva lotterier inom en kommun under kommunalt lotteritillstånd är enligt motionärerna satt för lågt. Motionärerna anser att kommunala lotterier, dvs. lotterier som i huvudsak arrangeras inom en kommun, som inte är onlinespel ska kunna omsätta upp till 5 miljoner kronor om året och ha en högsta vinst på tio prisbasbelopp.

Mats Berglund m.fl. (MP) anser i motion 2024/25:1774 yrkande 38 att regeringen bör tillsätta en utredning för att värna de små allmännyttiga lotterierna. Motionärerna påtalar att omregleringen av spelmarknaden har för den allmännyttiga sektorn inneburit vissa problem, bl.a. en ökad administrativ pålaga och höjda kostnader. Detta och hur spel kan bli en mer lönsam inkomstkälla för kulturen och föreningslivet bör en utredning, enligt motionärerna, titta på.

Bakgrund

Det krävs licens för att spela om pengar. Det är Spelinspektionen som ger licens till lotterier, men kommunen kan ge tillstånd till s.k. registreringslotterier. Dessa tillstånd kan bara ges till ideella föreningar eller registrerade trossamfund som i huvudsak ägnar sig åt allmännyttig verksamhet, och föreningen ska vara öppen för alla och ha behov av inkomster från lotterier. I ett registerlotteri

- får värdet av en kontant vinst högst uppgå till ett prisbasbelopp¹ (värdet på en varuvinst får dock vara högre)
- ska värdet av vinsterna motsvara minst 35 procent och högst 50 procent av insatsernas värde (lottpris x antalet lotter) i lotteriet

¹ Prisbasbeloppet för 2025 är 58 800 kronor.

- får den totala omsättningen (lottpris x antalet lotter) i föreningens samtliga lotterier som anordnas inom registreringen inte överstiga 33 och 1/3 prisbasbelopp.

En ideell förening eller ett trossamfund kan anordna lotterier utan registrering. Då gäller detta:

- Lottpriset får vara högst 1/4000 prisbasbelopp.
 - Vinster får bara vara varor.
 - Värdet av den högsta vinsten får vara högst 1/6 prisbasbelopp
 - Lotteriet får endast bedrivas inom en viss kommun och
- a) i samband med en tillställning eller sammankomst som föreningen själv anordnar eller deltar i eller t.ex. föreningsaktivitet, teaterföreställning
 - b) i samband med ett bingospel som föreningen anordnar.

Är anordnaren inte en ideell förening eller ett registrerat trossamfund (t.ex. en privatperson eller ett företag) gäller följande för att anordna lotteri utan registrering:

- Lottpriset får vara högst 1/4000 prisbasbelopp.
 - Vinsterna får bara vara varor
 - Värdet av den högsta vinsten får vara högst 1/60 prisbasbelopp.
 - Vinsterna delas ut i omedelbar anslutning till deltagandet i lotteriet (förhandsdraget)
 - Lotteriet får endast bedrivas inom en viss kommun och i samband med
- a) en offentlig nöjeställning
 - b) en offentlig tillställning till förmån för ett allmännyttigt ändamål
 - c) en allmän sammankomst för framförande av ett konstnärligt verk till förmån för ett allmännyttigt ändamål.

Tillställningen eller sammankomsten bör vara i storlek med att det finns ett tillstånd från den lokala polismyndigheten att anordna tillställningen eller liknande enligt ordningslagen

Spelinspektionen inledde i mars 2025 en egeninitierad förstudie av regleringen av allmännyttiga lotterier. Spelinspektionen har angett följande:

Den svenska spelmarknaden omreglerades den 1 januari 2019. I och med omregleringen gavs allmännyttiga ideella föreningar fortsatt möjlighet att tillhandahålla spel för allmännyttiga ändamål enligt 6 kap. spellagen (2018:1138). Vid omregleringen gjordes ingen närmare utredning kring behov av förändringar inom området. Däremot har förutsättningarna för att tillhandahålla spel för allmännyttiga ändamål förändrats över tid och det finns ett behov att titta närmare på hur regelverket och dess tillämpning kan utvecklas inom ramen för befintlig lagstiftning för att bättre möta de utmaningar och behov som råder idag.

Förstudien ska genomföras under perioden den 10 mars–22 augusti 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att Spelinspektionens pågående förstudie av regleringen av allmännyttiga lotterier bör föregripas och avstyrker därmed motionerna 2024/25:1774 (MP) yrkande 38 och 2024/25:3110 (S) yrkande 82.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.
Jämför särskilt yttrande 6 (S), 7 (SD), 8 (C) och 9 (MP).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare under valperioden berett motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som yrkandena i bilaga 2. Detta har gjorts i betänkandena 2022/23:KrU7 och 2023/24:KrU9. Riksdagen avslög motionsyrkandena i enlighet med utskottens förslag. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandena i bilaga 2.

Reservationer

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S, V, C)

av Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S), Vasiliki Tsouplaki (V), Catarina Deremar (C) och Anna Vikström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens lagförslag.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3402 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1,

2024/25:3403 av Lawen Redar m.fl. (S) och

2024/25:3404 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 1 och

avslår proposition 2024/25:154 punkterna 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå propositionen. Våra skäl för detta utvecklas i våra särskilda yttranden 1, 2 och 3.

2. Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet, punkt 2 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3402 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 2 och

bifaller delvis motionerna

2024/25:3404 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 2 och

2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Vänsterpartiet är i grunden positivt till tydligare information till konsumenter om vart pengarna för deras köp av lotter går. Vi anser dock att detta ska gälla oavsett om det specifika köpet gynnar ett politiskt parti, en idrottsklubb, ett

trossamfund eller en kommersiell ägare. Vi står upp för en politik som har både civilsamhällets och konsumentens bästa i fokus. En sådan politik riktar inte ensidigt krav mot den ur både konsument- och folkhälsosynpunkt harmlösa del av spelmarknaden som upptas av de partipolitiska lotterierna. Jag anser att regeringen bör återkomma med förslag på hur informationen vid försäljning och marknadsföring av alla typer av spel och lotterier kan stärkas.

3. Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet, punkt 2 (C)

av Catarina Deremar (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3404 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 2 och

bifaller delvis motionerna

2024/25:3402 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 2 och

2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Centerpartiet tycker att det klart och tydligt ska framgå vilka som står bakom ett lotteri och är förmånstagare, så att det är tydligt vart överskottet går. Vi anser att detta ska gälla alla allmännyttiga lotterier. Jag anser att riksdagen bör tillkännage detta för regeringen.

4. Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet, punkt 2 (MP)

av Mats Berglund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 2 och

bifaller delvis motionerna

2024/25:3402 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 2 och

2024/25:3404 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Redan när lotterier till förmån för partipolitisk verksamhet tilläts första gången framhölls vikten av att informera om vilket politiskt parti som var förmånstagare för spelet. Det har däremot inte bedömts som nödvändigt att reglera informationskravet genom lagstiftning. Miljöpartiet ställer sig positivt till att stärka kraven på information om förmånstagare, om det ökar möjligheterna till transparens. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med förslag på hur även övriga allmännyttiga lotterier kan omfattas av en utökad informationsskyldighet.

5. Partipolitiska lotterier ska inte undantas från spelskatt, punkt 3 (MP)

av Mats Berglund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

I Sverige finns det sedan länge en bred samsyn om att partipolitisk verksamhet är allmännyttig. Partiernas informations- och opinionsarbete är av avgörande betydelse för den fria åsiktsbildningen. Spel till förmån för partipolitisk verksamhet bör därför inte särregleras. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med förslag på hur spel som tillhandahålls av allmännyttig verksamhet kan regleras som en helhet för att bekämpa allvarliga former av spelmissbruk, inte minst när det kommer till förbud av spelreklam, för att öka transparensen och minska riskerna för korruption på spelmarknaden.

I dag undantas spel till förmån för allmännyttig verksamhet från spelskatt. När undantaget infördes 1988 var det den dåvarande regeringens bedömning att de administrativa kostnaderna för folkrörelsen och Skatteverket inte stod i proportion till de belopp som förväntades komma in via skatten. Utredningen om partipolitiska lotterier (Ds 2024:3) gjorde bedömningen att de ursprungliga skälen har minskat i relevans i takt med att omsättningen för de allmännyttiga lotterierna har ökat. I dag är det uppenbart att en spelskatt kraftigt skulle påverka de allmännyttiga organisationernas finansiering. I propositionen saknas beräkningar kring konsekvenser för de partipolitiska organisationerna av de föreslagna lagändringarna. Utifrån att spel från allmännyttig verksamhet bör regleras lika bör varken partipolitiska organisationer eller andra allmännyttiga organisationer betala spelskatt. Så länge inte regeringen avser

att kompensera de inkomstbortfall och administrativa kostnader som en spelskatt skulle innebära bör, anser jag, all allmännyttig verksamhet i fortsättningen undantas från spelskatten. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

6. Partipolitiska lotterier ska inte ha villkorslättnader i spellagen, punkt 4 (MP)

av Mats Berglund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna

2024/25:1419 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 8 och

2024/25:2682 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

I dag är s.k. prenumerationslotterier för allmännyttiga ändamål undantagna från det s.k. kreditförbudet. Det innebär att vissa spel- och lotteribolag, däribland Bingolotto, Postkodlotteriet och Socialdemokraternas Kombilotteriet, får sälja lotter på faktura. Undantaget har bl.a. motiverats med att risken för upprepat och oplanerat spelande framstår som obefintlig när det kommer till lotterier. Möjligheten att lämna kredit på lotterier har snarare setts som en alternativ betalningsmetod än som ett sätt att göra det möjligt att spela för den som egentligen inte har råd. Jag anser att det är inkonsekvent att särskilja spel från partipolitisk verksamhet från andra allmännyttiga spel. Alla spel och lotterier för allmännyttiga ändamål bör regleras lika, utan att allmännyttiga verksamheters möjlighet till finansiering försämras. Trots att riskerna för skuldsättning är små när det gäller allmännyttiga lotterier är det enligt Miljöpartiet viktigt att med alla medel bekämpa spelmissbruk. Jag anser inte att kreditförbudet ska drabba partipolitiska lotterier utan anser att regeringen i stället bör återkomma med nya förslag på hur alla licenshavare som har till syfte att främja allmännyttiga ändamål bättre kan arbeta för att ytterligare minimera riskerna för att personer skuldsätter sig på spel.

Undantaget som medger att licenshavare som tillhandahåller spel till förmån för allmännyttiga ändamål får lämna bonus vid upprepade tillfällen trädde i kraft så sent som i januari 2023. Då motiverades undantaget med att den typ av spel som de allmännyttiga organisationerna erbjuder innebär en låg risk för spelproblem, bl.a. eftersom det är fråga om låga insatsmöjligheter per

lott och långsammare spel med låg vinståterbetalningsnivå. Det har inte framkommit att de bonusar som många lotterier använt sig av bidragit till ett osunt spelande. Jag ser därför ingen anledning att ändra den tidigare regeringens bedömning. Eftersom partipolitiska organisationer är en del av det allmännyttiga bör inte heller deras möjlighet att erbjuda eller lämna bonus ändras. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

7. Olicensierat spel, punkt 5 (S)

av Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Anna Vikström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 78,

bifaller delvis motionerna

2024/25:370 av Azadeh Rojhan (S) och

2024/25:1781 av Carl Nordblom (M) samt

avslår motion

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 34.

Ställningstagande

Rapporten visar att kanaliseringsgraden har sjunkit långt ifrån regeringens mål på 90 procent. Ur ett folkhälsoperspektiv är det än mer alarmerande eftersom problemspelande ofta är kopplat till olicensierat spel där kraven på spelansvar hos aktören är obefintliga. Det är inte olagligt för olicensierade bolag att befinna sig på den svenska marknaden, men det är olagligt för dem att marknadsföra sig mot svenska konsumenter, vilket ändå görs på olika sätt. Främjandeförbudet fungerar uppenbarligen inte som skydd för de mest sårbara grupperna och för att åstadkomma god kanalisering. Vi anser att det är dags att se över frågan om att göra det olagligt att erbjuda olicensierat spel i Sverige, och vi uppmanar regeringen att utreda frågan.

8. Olicensierat spel, punkt 5 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 34 och avslår motionerna

2024/25:370 av Azadeh Rojhan (S),

2024/25:1781 av Carl Nordblom (M) och

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 78.

Ställningstagande

Sedan den 1 januari 2019 kan personer med svenskt personnummer själva anmäla avstängning från allt licensierat spel som kräver registrering enligt spellagen. Spelpaus.se är Spelinspektionens domän för självavstängning och den är tillgängligt för allmänheten. När en person vill registrera sig eller loggar in i spelsystemet måste licenshavarna, vilka utgörs av aktörer som erhåller licens och erbjuder spel som kräver registrering enligt spellagen, kontrollera mot registret om en person har stängt av sig från spel.

Spelinspektionen har på uppdrag av regeringen följt upp möjligheten till självavstängning. 41 procent av de som svarat på inspektionens enkäter har spelat om pengar under sin avstängning. Dessa spel har sannolikt skett hos olicensierade aktörer. Att göra det möjligt att stänga av sig från olicensierade aktörer bedöms vara svårgenomförbart. Flera respondenter efterfrågar dock möjligheter att stänga av sig hos betaltjänstleverantörer eller att på annat sätt minska möjligheterna att ta lån för att stoppa spelmissbruket den vägen och hindra betaltjänstleverantörer från att utnyttja människors spelberoende.

Jag anser i likhet med Spelinspektionen att regeringen bör utreda möjligheten att införa en skyldighet för betaltjänstleverantörer att vid överföring av betalningar till olicensierade spelbolag kontrollera mot det nationella självavstängningsregistret om kunden valt att stänga av sig och i så fall blockera betalningen.

9. ATG, punkt 7 (SD)

av Alexander Christiansson (SD), Runar Filper (SD), Anna-Lena Hedberg (SD) och Pia Trollehjelm (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1419 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 10 och avslår motion

2024/25:1419 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 9.

Ställningstagande

När spel på hästsport var monopoliserat fanns en säker modell för finansiering av hästsporten. Dessa förutsättningar finns inte längre kvar i och med omregleringen på spelmarknaden i Sverige, och därför är det i den konkurrenssituation som nu råder viktigt att säkra en långsiktig och tryggad finansiering för hästsporten in i framtiden. Vi anser att regeringen bör verka för detta.

10. Spelproblem och att stärka Spelinspektionen, punkt 9 (S)

av Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Anna Vikström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 80 och
avslår motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 115.

Ställningstagande

IQ är ett fristående dotterbolag till Systembolaget vars uppdrag är att genom kunskap och kommunikation skapa medvetenhet, eftertanke och engagemang kring alkohol. Syftet är att minska alkoholens skadeverkningar i samhället. Vi anser att vi bör ha IQ som förebild när det gäller spel och spelmissbruk. Vi föreslår därför att regeringen ser över frågan om att inrätta en aktör lik IQ inom spelområdet.

11. Spelproblem och att stärka Spelinspektionen, punkt 9 (MP)

av Mats Berglund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 115 och

avslår motion

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 80.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att det är viktigt att Spelinspektionens roll och hur den kan stärkas ses över. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

12. Spellicenser för små föreningsdrivna lotterier, punkt 10 (S)

av Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Anna Vikström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 82 och

bifaller delvis motion

2024/25:1774 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 38.

Ställningstagande

Föreningar som tidigare bedrivit lotterier inom en kommun under kommunala lotteritillstånd med en avgift på 500 kronor för en femårslicens tvingas nu söka spellicens hos Spelinspektionen. Detta medför att små landsbygdsföreningar tvingas att betala större delen av hela överskottet i avgifter: licensavgift och tillsynsavgift. Gränsen för att en förening får bedriva lotterier inom en kommun under kommunalt lotteritillstånd är satt så lågt som en årlig bruttoomsättning på 6,66 prisbasbelopp per år. Vi anser att mindre, lokala lotterier som inte är onlinespel ska kunna omsätta upp till 5 miljoner kronor om året och ha en högsta vinst på 10 prisbasbelopp. Dessa ska som tidigare hanteras av kommunen, och lotterierna ska slippa Spelinspektionens krav på certifiering, rapportering och komplexa licensansökningar. Därigenom kan lokala lotterier på gräsrotsnivå, där köpare och förening i huvudsak finns inom en kommungräns, överleva och slippa Spelinspektionens komplexitet, kraftigt ökade avgifter och den osäkerhet det innebär. Samtidigt tror vi att tillsynen och granskningen blir effektivare och bättre om den ligger på kommunen eftersom kunskapen är större där. Dessutom har kommuner tidigare hanterat dessa lotterier under många år så erfarenheter och kompetens finns redan på plats. Vi föreslår att regeringen ser över frågan om spellicenser och avgifter för små föreningsdrivna lotterier.

13. Spellicenser för små föreningsdrivna lotterier, punkt 10 (MP)

av Mats Berglund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1774 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 38 och

bifaller delvis motion

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 82.

Ställningstagande

Den 1 januari infördes en ny spelreglering med syfte att minska de oegentligheter som rådde inom den svenska spelmarknaden. En allt större del av spelandet sker över internet och därmed genom spelföretag som saknar tillstånd i Sverige. Regleringen bygger därför på ett licenssystem där alla aktörer som bedriver spel i Sverige ska ha en licens som kan ges efter ansökan hos Spelinspektionen. Spelmarknaden är sedan omregleringen uppdelad i en konkurrensutsatt del som är öppen för alla spelföretag med licens och en del för allmännyttiga organisationer som främst bedriver lotterier och olika former av bingo. För den konkurrensutsatta delen har omregleringen i stort sett fungerat bra. Men vissa problem har uppstått för den allmännyttiga sektorn som behöver ses över och åtgärdas.

Spel är en viktig inkomstkälla för föreningslivet med idrotten och kulturen. Men licenssystemet där ansökan ska göras hos Spelinspektionen har inneburit både en ökad administrativ pålaga, en större osäkerhet kring beviljandet av licenser och även höjda kostnader. Miljöpartiet anser att regeringen bör göra ett omtag i spelregleringen för de allmännyttiga spelen och lotterierna. Utredningen bör titta på hur spel kan bli en mer lönsam inkomstkälla för kulturen och föreningslivet, tex genom möjligheten att överföra licenshanteringen från Spelinspektionen tillbaka till kommunerna för spel med en omsättning under 5 miljoner kronor.

Särskilda yttranden

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S, V, MP)

Mats Berglund (MP), Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S), Vasiliki Tsouplaki (V) och Anna Vikström (S) anför:

Vi anser att propositionen 2024/25:154 är en allvarlig avvikelse från hur demokratins grundläggande spelregler bör hanteras i Sverige. Den riktar sig ensidigt mot partipolitiska lotterier och innebär i praktiken att en etablerad och legal finansieringsform försvåras eller omöjliggörs. Det är ett lagförslag som saknar saklig grund och som riskerar att få långtgående negativa konsekvenser för civilsamhället som helhet. Vi är överens om att alla allmännyttiga lotterier bör omfattas av likvärdiga regler. Att nu särbehandla partipolitiska lotterier är inkonsekvent, oproportionerligt och godtyckligt. Flera remissinstanser, inklusive Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet och Centrum för rättvisa, har uttryckt oro för att förslaget kan stå i strid med grundläggande fri- och rättigheter såsom föreningsfriheten. Vi delar dessutom den oro som uttryckts av olika remissinstanser, om att detta lagförslag kan bana väg för ytterligare inskränkningar i civilsamhällets finansiering. Det finns en reell risk att även andra ideella och allmännyttiga aktörer kan bli föremål för liknande åtgärder framöver.

Det är också allvarligt att propositionen har utformats och drivits fram utan bred förankring. Förändringar som direkt påverkar partiets möjligheter till finansiering bör hanteras med största möjliga varsamhet och i samförstånd över partigränser – inte genom ensidiga initiativ från en sittande regering med tydligt partipolitiskt intresse i utfallet. Särskilt anmärkningsvärt är det att regeringen och Sverigedemokraterna valt att prioritera ett lagförslag mot just partipolitiska lotterier, samtidigt som man motsatt sig begränsningar för reklam och aggressiv marknadsföring från mer riskfyllda spelformer såsom nätkasinon. Det vittnar om en inkonsekvent och politiskt motiverad spelpolitik.

2. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S)

Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Anna Vikström (S) anför:

Regeringens och Sverigedemokraternas verkliga, och enda, syfte med denna proposition är att skada Socialdemokraterna och arbetarrörelsens möjligheter att verka politiskt. Genom att inskränka våra finansieringsmöjligheter vill de försvåra vår förmåga att organisera oss, mobilisera väljare och bygga folkligt engagemang. Förslagen i propositionen innebär i praktiken ett förbud mot partipolitiska lotter – ett verktyg som länge varit en viktig del av svensk

civilsamhällestradition. I sin helhet utgör förslaget ett flagrant avsteg från den svenska traditionen av brett samförstånd i frågor som rör demokratins mest grundläggande spelregler. I stället för att ta den öppna debatten om politikens innehåll väljer regeringen och Sverigedemokraterna att angripa oppositionens grundläggande förutsättningar att verka. Det är en strategi som snarare för tankarna till auktoritära styren än till en livskraftig demokrati.

Motiven bakom de föreslagna lagändringarna förtjänar också att ifrågasättas på djupet. Att ett de facto-förbud mot partipolitiska lotter skulle stärka tilliten till de politiska partierna saknar stöd i saklig grund, vilket bekräftas av regeringen själv i propositionen. Förslagen påverkar dessutom föreningsfriheten och aktualiserar centrala konstitutionella principer, som proportionalitet och likabehandling. Trots detta behandlas dessa aspekter tämligen lättvindigt. Inte heller de europarättsliga aspekterna adresseras på ett tillfredsställande sätt. Det gör att underlaget inte håller som grund för ny lagstiftning. Noggrannare analys behövs.

Partipolitiska lotterier är, liksom andra allmännyttiga ändamål, undantagna från skatt. Att nu föreslå beskattning enbart för dessa, utan tydliga skäl, innebär godtycklig lagstiftning. Det riskerar att försvaga civilsamhället och snedvrider konkurrensen till förmån för andra organisationer. Förklaringen till att en spelskatt skulle slå så hårt mot partipolitiska lotter är att de enligt spelförordningen i likhet med andra ideella föreningar inte får ge ut mer än 50 procent i vinståterbetalning till spelarna. Den begränsningen har inte de kommersiella spelbolagen, exempelvis nätkasinet, som betalar ut upp till 96 procent i vinståterbetalning. De partier som bedriver lotterier får dessutom betala minst 12,5 gånger så mycket skatt som många av de bolag som bedriver nätkasinet.

Regeringen konstaterar också själv i propositionen att det inte finns några säkra uppgifter som tyder på att förekomsten av partipolitiska lotterier haft en undanträngande effekt för andra allmännyttiga lotterier på lotterimarknaden. Det finns således inga övertygande skäl att behandla allmännyttiga lotterier olika.

Mot bakgrund av ovanstående vill vi avslå propositionen i sin helhet.

3. Regeringens lagförslag, punkt 1 (V)

Vasiliki Tsouplaki (V) anför:

Vänsterpartiet ser förslagen i propositionen som ytterligare inskränkningar av civilsamhällets möjlighet till självfinansiering och att verka i politisk opposition. Vi menar att det är både olyckligt och omotiverat att undanta partipolitiska organisationer från gruppen allmännyttiga organisationer, och att denna separation i sig riskerar att få allvarliga konsekvenser för övriga civilsamhället. Vi menar att regeringens omsorg om konsumentperspektivet är falsk, och vi föreslår i stället åtgärder som på riktigt har konsumentens bästa för ögonen.

Regeringens förslag innebär en riktad lagstiftning mot Socialdemokraterna och mot partiets möjligheter att finansiera sin verksamhet. Enbart två partier som omfattas av förslaget definition bedriver lotterier: Socialdemokraterna och Moderaterna. Moderaternas intäkter från dessa lotterier uppgår dock till mindre än 1 procent av partiets totala inkomster, medan motsvarande siffra för Socialdemokraterna är 14 procent. Även för ungdomsförbundet SSU är överskottet från lotteriet en viktig inkomst.

De skäl som angetts för lagstiftningen saknar grund och kan därmed inte ses som legitima. Som utredaren själv konstaterar finns inga belägg för att allmänhetens förtroende för partierna och spelmarknaden skulle vara hotat av rådande ordning, vilket var det ursprungliga skälet till förslagen. Det betyder inte att spelmarknaden är problemfri. Konsumentverket har fått in många klagomål kopplade till telefonförsäljning av lotter, företrädesvis från andra organisationer än Socialdemokraterna, men som använt sig av samma bolag. För att gå till botten med detta problem har Vänsterpartiet föreslagit förbud mot telefonförsäljning. Att samtliga Tidöpartier sagt nej till detta visar tydligt att man inte har konsumentens bästa för ögonen.

Det andra skälet som angetts, att ta bort "omotiverade villkorslättnader" för politiska partier, syftar på att politiska partier som uppbär partistöd inte har samma behov som andra allmännyttiga organisationer av ytterligare inkomster. Detta bortser dock helt från att många andra allmännyttiga organisationer också uppbär olika former av offentliga stöd.

Politik med syftet att förstöra för en politisk motståndare finner man vanligtvis i länder som inte brukar betraktas som demokratier. Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet menar i sitt remissvar att förslagen kan innebära ett ingrepp i föreningsfriheten, eftersom det i praktiken riktas mot ett enskilt partis möjlighet att finansiera sin verksamhet. Stiftelsen Centrum för rättvisa instämmer och lyfter i sitt remissvar fram att Europadomstolen utfärdat sanktioner för brott mot föreningsrätten i liknande fall.

Att lagförslagen ensidigt är riktade mot Socialdemokraterna är dock inte det enda problemet. Vänsterpartiet ser dessutom en stor risk att lagförslagen kan få allvarliga konsekvenser för det övriga civilsamhället. Flera remissinstanser framhåller i sina remissvar att förslagen kan komma att leda till granskning av EU-kommissionen, med risk för att även de övriga allmännyttiga organisationerna förlorar sina lagstadgade villkorslättnader i spelregleringen. Detta skulle vara förödande för de allmännyttiga organisationernas finansiering. Intresseföreningen Sveriges allmännyttiga lotterier (Svalo) har 19 medlemslotterier vars överskott går ut till organisationer som Bröstcancerfonden, IOGT-NTO, Miljonlotteriet, Pensionärernas riksorganisation (PRO) och Tranås AIF Hockey. I sitt remissvar skriver Svalo att förslagen om slopade villkorslättnader för spelskatt, kreditförbud och bonusbegränsning skulle innebära ett bortfall på 80 procent av lotteriintäkterna om de även skulle tillämpas på övriga civilsamhällesorganisationer. Oaktat EU:s eventuella synpunkter anser

Vänsterpartiet att det är en farlig väg att gå att införa särlagstiftning för delar av de allmännyttiga organisationerna och öppna för fler undantag.

Vänsterpartiet anser att politiska partier i allra högsta grad är nyttiga för allmänheten och att det vore både olyckligt och omotiverat att särbehandla dem i lagstiftningen. Tvärtom väcker det enbart frågor om vilken grupp som står näst på tur att drabbas av regeringens ogillande. Det är Vänsterpartiets bestämda uppfattning att samma goda villkor i spelregleringen ska gälla för alla allmännyttiga organisationer.

Jag anser att riksdagen bör avslå samtliga lagförslag i propositionen.

4. Regeringens lagförslag, punkt 1 (C)

Catarina Deremar (C) anför:

Centerpartiet tycker att alla allmännyttiga lotterier ska behandlas lika. Vi ser också en risk att regeringen i förlängningen kommer att utvidga inskränkningarna till fler organisationer och därmed fortsätta inskränka civilsamhällets finansiering, likt man gjort på andra områden.

Jag anser därför att propositionen bör avslås.

5. Det ska vara tydligt att ett lottköp stöder partipolitisk verksamhet, punkt 2 (SD, M, KD, L)

Malin Danielsson (L), Alexander Christiansson (SD), Kristina Axén Olin (M), Emma Ahlström Köster (M), Runar Filper (SD), Peter Ollén (M), Roland Utbult (KD), Anna-Lena Hedberg (SD) och Pia Trollehjelm (SD) anför:

Transparens kring vilka som är förmånstagare vid köp av lotter till förmån för ett allmännyttigt ändamål är centralt. Proposition 2024/25:154 är därför välkommen lagstiftning som stärker informationskrav för licenshavare vars lotterier sker till förmån för partipolitiska lotterier.

Den som köper en lott ska informeras ifall stöd till partipolitisk verksamhet sker i något led av lotteriverksamheten. Vi kommer att följa hur den nya lagstiftningen tillämpas och ifall det finns behov av ytterligare åtgärder för att öka transparensen.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 11 (S)

Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Anna Vikström (S) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt förslag i en kommittémotion som finns i bilaga 2. När det gäller detta förslag hänvisar vi till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande fråga i betänkande 2023/24:KrU9. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

7. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (SD)

Alexander Christiansson (SD), Runar Filper (SD), Anna-Lena Hedberg (SD) och Pia Trollehjelm (SD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt förslag i kommittémotioner som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i betänkande 2023/24:KrU9. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

8. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (C)

Catarina Deremar (C) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt förslag i en kommittémotion som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkande 2023/24:KrU9. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

9. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (MP)

Mats Berglund (MP) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt förslag i kommittémotioner som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkande 2023/24:KrU9. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:154 Partipolitiska lotterier:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i spellagen (2018:1138).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1139) om skatt på spel.

Följdmotionerna

2024/25:3402 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår samtliga förslag i proposition 2024/25:154 Partipolitiska lotterier.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur information om licenshavare vid försäljning och marknadsföring av alla typer av spel och lotterier kan stärkas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:3403 av Lawen Redar m.fl. (S):

Riksdagen avslår proposition 2024/25:154 Partipolitiska lotterier.

2024/25:3404 av Rickard Nordin m.fl. (C):

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på information om vem som står bakom samt är förmånstagare för alla allmännyttiga lotterier och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att politiska partier ska fortsätta att betraktas som allmännyttiga och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kraven på information om förmånstagare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att partipolitiska lotterier även fortsättningsvis ska undantas från spelskatt och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att partipolitiska lotterier även fortsättningsvis ska undantas från begränsningar i kreditförbud och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att partipolitiska lotterier även fortsättningsvis ska undantas från bonusbegränsningar och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:239 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med målet att komma till rätta med det illegala gatuspelet i enlighet med vad som framkommer i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:370 av Azadeh Rojhan (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en teknikneutral reglering av betalningslösningar vid onlinespel, som omfattar alla betalningsmetoder och inte enbart kortbetalningar, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1338 av Anna-Lena Hedberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att höja straffsatserna för mutbrott och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör prioritera ett nordiskt samarbete i förebyggande syfte för att motverka matchfixning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett wada för matchfixning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1342 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta folkhälsoperspektivet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1419 av Jonas Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta skrivningarna i motionen avseende marknadsföring av spel och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en enhetlig bonusreglering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över vilka åtgärder som behövs för att uppnå kanaliseringmålet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra Spelpaus.se och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta skrivningarna i motionen avseende medel till allmännyttiga ändamål och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att politiska partier samt föreningar och bolag som ägs av politiska partier inte ska räknas in i undantaget i spellagen som medger att dessa får bedriva lotteriverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att inte tillåta undantag från förbudet mot att erbjuda spel på kredit och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att det statliga engagemanget i ATG, inklusive den statliga styrelserepresentationen i bolaget, ska upphöra och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att säkerställa en långsiktig och tryggad finansiering för hästsporten och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1774 av Mats Berglund m.fl. (MP):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att värna de små allmännyttiga lotterierna och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1781 av Carl Nordblom (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stoppa banktransaktioner till och från spelbolag utan svensk spellicens och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1810 av Patrik Lundqvist m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över frågan om en utredning för att höja åldersgränser för spel om pengar samt att införa striktare ålderskontrollmekanismer vid registrering på spelplattformar och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över frågan om en utredning för att stärka lagstiftningen kring marknadsföring av speltjänster, speciellt mot unga, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa en skyldighet för betaltjänstleverantörer att vid överföring av betalningar till olicensierade spelbolag kontrollera mot det nationella självavstängningsregistret om kunden valt att stänga av sig och i så fall blockera betalningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1967 av Stefan Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda en lag om särskild måttfullhet vid marknadsföring av spel genom telefonförsäljning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2682 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att helt förbjuda försäljning av lotter på kredit och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2958 av Catarina Deremar m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en ny utredning av förutsättningarna för de allmännyttiga lotterierna att bidra till civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla allmännyttiga lotterier ska behandlas lika oavsett huvudman och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydlig avsändare på lotterier för allmännyttiga ändamål och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undantagen för restaurangkasinon inom licenspliktig spelverksamhet ska upphöra och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa konventionen mot matchfixning (Macolinkonventionen) i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

115. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över Spelinspektionens roll och hur den kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3068 av Mats Berglund m.fl. (MP):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ratificering av Macolinkonventionen och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en ny utredning för de små allmännyttiga lotterierna och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S):

78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av olicensierade spel och tillkännager detta för regeringen.
80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en aktör likt IQ inom spelområdet och tillkännager detta för regeringen.
82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spellicenser och avgifter för små föreningsdrivna lotterier och tillkännager detta för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör vara fortsatt möjligt att bedriva väl reglerade lotterier för allmännyttiga ändamål, så också för politiska partier, och att regeringen inte bör gå vidare med utredningens förslag och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
11. Motioner som bereds förenklat		
2024/25:239	Richard Jomshof (SD)	
2024/25:1338	Anna-Lena Hedberg m.fl. (SD)	1, 2 och 4
2024/25:1342	Michael Rubbestad m.fl. (SD)	14
2024/25:1419	Jonas Andersson m.fl. (SD)	1–4, 6 och 7
2024/25:1810	Patrik Lundqvist m.fl. (S)	2
2024/25:1967	Stefan Olsson (M)	
2024/25:2958	Catarina Deremar m.fl. (C)	18–21
2024/25:3068	Mats Berglund m.fl. (MP)	31
2024/25:3110	Lawen Redar m.fl. (S)	83

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i spellagen (2018:1138)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om spellagen (2018:1138)

dels att 14 kap. 8 och 9 §§ och 15 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 2 kap. 5 §, 14 kap. 4 a § och 15 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Med partipolitiskt lotteri avses ett lotteri med licens enligt 6 kap. som tillhandahålls av en licenshavare som enligt sina stadgar är eller har till syfte att främja

1. ett parti, som har rätt till stöd enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier, eller

2. en sidoorganisation till ett sådant parti.

14 kap.

4 a §

En licenshavare med licens enligt 6 kap. som enligt sina stadgar är, eller har till syfte att främja, ett parti som deltar eller har deltagit i ett val till riksdagen, region- eller kommunfullmäktige eller Europaparlamentet eller en sidoorganisation till ett sådant parti ska vid tillhandahållandet av spel enligt licensen lämna tydlig och framträdande information om partiets beteckning eller organisationens namn.

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

För fysiska lotter ska informationen anges på framsidan av lotten och för andra lotter på en i tydlighetshänseende likvärdig plats.

8 §

Det är inte tillåtet för en licenshavare eller ett spelombud att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spelet.

Spelmyndigheten får för ett visst lotteri medge undantag från förbudet i första stycket, om Spelmyndigheten får för ett visst lotteri, som inte är ett partipolitiskt lotteri, medge undantag från förbudet i första stycket, om

1. lotteriet tillhandahålls med licens enligt 6 kap.,
2. krediten avser köp av lotter för en viss tid, och
3. det sammanlagda kreditbeloppet uppgår till högst 1/40 prisbasbelopp.

9 §²

En licenshavare får endast vid det första tillfället då en spelare spelar på något av licenshavarens spel erbjuda eller lämna bonus.

Licenshavare som enbart tillhandahåller spel enligt 6 kap. får dock erbjuda och lämna bonus även vid andra tillfällen. Licenshavare som enbart tillhandahåller spel enligt 6 kap., som inte är partipolitiska lotterier, får dock erbjuda och lämna bonus även vid andra tillfällen.

15 kap.

3 a §

En licenshavare med licens enligt 6 kap. som enligt sina stadgar är, eller har till syfte att främja, ett parti som deltar eller har deltagit i ett val till riksdagen, region- eller kommunfullmäktige eller Europaparlamentet, eller en sidosorganisation till ett sådant parti, ska på ett tydligt sätt lämna information om partiet eller organisationen i kommersiella meddelanden om spel enligt 6 kap.

4 §³

Marknadsföring som strider mot 1 eller 2 § ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses som otillbörlig mot konsumenterna. Ett handlande som strider mot 2 § kan medföra marknadsföringsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

² Senaste lydelse 2022:1674.

³ Senaste lydelse 2022:1674.

Om information som anges i 3 § inte lämnas ska marknadsföringslagen tillämpas, med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Den information som ska lämnas enligt 3 och 3 a §§ ska anses vara väsentlig vid tillämpning av 10 § tredje stycket marknadsföringslagen. Bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen om marknadsstörningsavgift ska inte tillämpas vid utebliven information.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Fysiska lotter som tillverkats före ikraftträdandet och som inte uppfyller kraven i 14 kap. 4 a § får tillhandahållas till den 1 april 2026.
3. Vid prövning av en ansökan om undantag från förbudet att erbjuda eller lämna kredit för insatser i ett spel som kommit in till spelmyndigheten före ikraftträdandet gäller 14 kap. 8 § i den äldre lydelsen.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1139) om skatt på spel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2018:1139) om skatt på spel att 2 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Från spelskatt undantas spel enligt 6 kap. spellagen (2018:1138).

Föreslagen lydelse

2 §

Från spelskatt undantas spel enligt 6 kap. spellagen (2018:1138).

Första stycket gäller inte sådant spel som avses i 2 kap. 5 § samma lag.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för insatser som tagits emot och utbetalningar som betalats ut före ikraftträdandet.

BILAGA 4

Skatteutskottets yttrande 2024/25:SkU10y

Partipolitiska lotterier

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har beslutat att ge skatteutskottet tillfälle att senast den 20 maj 2025 yttra sig över regeringens proposition 2024/25:154 Partipolitiska lotterier samt följdmotionerna till propositionen i de delar som rör skatteutskottets beredningsområde.

Skatteutskottet har beslutat att yttra sig över propositionen och kommittémotionerna 2024/25:3403 (S), 2024/25:3402 (V) yrkande 1, 2024/25:3404 (C) yrkande 1 samt 2024/25:3409 (MP) yrkande 3.

Utifrån de utgångspunkter som skatteutskottet ska beakta anser utskottet att kulturutskottet bör tillstyrka propositionen och avstyrka motionsyrkandena.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Partipolitiska lotterier

Propositionen

Regeringen föreslår bl.a. att spelskatt ska betalas för s.k. partipolitiska lotterier, dvs. lotterier som tillhandahålls med licens för spel för allmännyttiga ändamål av en licenshavare som enligt sina stadgar själv är, eller har till syfte att främja

1. ett parti som har rätt till stöd enligt lagen om statligt stöd till politiska partier eller
2. en sidoorganisation till ett sådant parti.

Motionerna

I motion 2024/25:3403 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkas att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anför bl.a. att partipolitiska lotterier liksom andra allmännyttiga ändamål är undantagna från skatt. Att nu föreslå beskattning enbart för dessa, utan tydliga skäl, innebär godtycklig lagstiftning. Det riskerar att försvaga civilsamhället och snedvrider konkurrensen till förmån för andra organisationer.

I motion 2024/25:3402 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 1 föreslås att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anför bl.a. att merparten av remissinstanserna konstaterar att regeringens förslag innebär en riktad lagstiftning mot Socialdemokraterna och mot partiets möjligheter att finansiera sin verksamhet. Även för ungdomsförbundet SSU är överskottet från lotteriet en viktig inkomst. Motionärerna anför att det som utredaren själv konstaterar inte finns några belägg för att allmänhetens förtroende för partierna och spelmarknaden skulle vara hotat av rådande ordning, vilket var det ursprungliga skälet till förslagen.

I motion 2024/25:3404 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 1 föreslås att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anför bl.a. att man tycker att alla allmännyttiga lotterier ska behandlas lika.

I motion 2024/25:3409 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att partipolitiska lotterier även fortsättningsvis ska undantas från spelskatt. Motionärerna anför bl.a. att utifrån att spel från allmännyttig verksamhet bör regleras lika bör varken partipolitiska organisationer eller andra allmännyttiga organisationer betala spelskatt. Enligt motionärerna bidrar de allmännyttiga lotterierna varje år med stora summor till svenskt föreningsliv och intäkterna är en viktig inkomstkälla som tryggar både verksamheten och föreningslivets oberoende.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att villkoren för partipolitiska lotterier i större utsträckning kommer att likna de som gäller för statliga lotterier om undantaget från spelskatt tas bort. Partipolitiska lotterier kommer genom förslaget, till skillnad från andra allmännyttiga lotterier där ett skatteundantag är motiverat, att beskattas på samma sätt och med samma skattesats som andra lotterier på lotterimarknaden, t.ex. statliga lotterier.

Regeringen anser att ett borttagande av skatteundantaget för partipolitiska lotterier är motiverat bl.a. av ett behov av att reglera spelmarknaden på ett sätt som i första hand värnar intäkter till andra allmännyttiga ändamål. Utskottet har inget att invända mot denna motivering.

Föreningsfriheten enligt artikel 11 i Europakonventionen innefattar rätten för politiska partier att söka och ta emot finansiering. Det är enligt regeringen förväntat att införandet av spelskatt för partipolitiska lotterier leder till att förmånstagarnas intäkter från sådana lotterier minskar. Utskottet anser inte att förslaget därmed skulle kunna likställas med ett förbud mot en viss typ av partifinansiering. Inte heller innebär en spelskatt några förändringar när det gäller partiernas möjligheter till intäkter från andra finansieringskällor. Utskottet delar därför regeringens bedömning att det inte utgör någon begränsning av föreningsfriheten eller diskriminering av föreningsfriheten att ta bort skatteundantaget.

Den inskränkning i näringsfriheten som en spelskatt för partipolitiska lotterier kan innebära får enligt utskottet anses proportionerlig i förhållande till syftena att ta bort en omotiverad villkorslättnad för partier och att säkerställa goda förutsättningar till intäkter från lotterier för de organisationer som har ett reellt behov av sådana intäkter. Inte heller syftar borttagandet av skatteundantaget för partipolitiska lotterier till att gynna någon person eller något företag. Utskottet anser därför, likt regeringen, att en beskattning av partipolitiska lotterier är förenlig med näringsfriheten.

Sammantaget anser skatteutskottet att kulturutskottet bör tillstyrka propositionen i berörda delar och avstyrka motionerna 2024/25:3403 (S), 2024/25:3402 (V) yrkande 1, 2024/25:3404 (C) yrkande 1 samt 2024/25:3409 (MP) yrkande 3.

Stockholm den 20 maj 2025

På skatteutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Eric Westroth (SD), Boriana Åberg (M), Bo Broman (SD), Markus Wiechel (SD), Marie Nicholson (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Anders Ådahl (C), Jimmy Ståhl (SD), Anders Ekegren (L), Blåvitt Elofsson (S), Crister Carlsson (M), Patrik Björck (S), Janine Alm Ericson (MP), Marcus Andersson (S) och Lena Bäckelin (S).

Avvikande mening

Partipolitiska lotterier (S, V, C, MP)

Niklas Karlsson (S), Ilona Szatmári Waldau (V), Anders Ådahl (C), Blåvitt Elofsson (S), Patrik Björck (S), Janine Alm Ericson (MP), Marcus Andersson (S) och Lena Bäckelin (S) anför:

Partipolitiska lotterier är liksom andra allmännyttiga ändamål undantagna från skatt. Att nu föreslå beskattning enbart för partipolitiska lotterier, utan tydliga skäl, innebär godtycklig lagstiftning. Det riskerar att försvaga civilsamhället och snedvrider konkurrensen till förmån för andra organisationer. Förklaringen till att en spelskatt skulle slå så hårt mot partipolitiska lotterier är att de enligt spelförordningen i likhet med andra ideella föreningar inte får ge ut mer än 50 procent i vinståterbetalning till spelarna. Den begränsningen har inte de kommersiella spelbolagen, exempelvis nätkasinon, som betalar ut upp till 96 procent i vinståterbetalning.

Vi och merparten av remissinstanserna konstaterar att regeringens förslag innebär en riktad lagstiftning mot Socialdemokraterna och mot partiets möjligheter att finansiera sin verksamhet. De skäl som angetts för lagstiftningen saknar grund och kan därmed inte ses som legitima.

Vi ser också en risk att regeringen i förlängningen kommer att utvidga inskränkningarna till fler organisationer och därmed fortsätta att inskränka civilsamhällets finansiering, som man gjort på andra områden.

Enligt vår mening bör därmed kulturutskottet med bifall till motionerna 2024/25:3403 (S), 2024/25:3402 (V) yrkande 1 och 2024/25:3404 (C) yrkande 1 avstyrka propositionen.